

Invandrare i svensk media

**En kvalitativ textanalys om medias konstruktion
av invandrare i svenska morgon- och
kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021**

Av: Edisia Aydin & Mariam Bahnam

Handledare: Dominika Vergara Polanska
Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Examensarbete i socialt arbete | Höstterminen 2021
Socionomprogrammet med storstadsprofil

Abstract

The media plays a major role in today's society. What we do not experience ourselves, we can be told through the media. Seen from this, the purpose of this study is to investigate how immigrants are described in news articles in Swedish morning and evening newspapers during the period 2016-2021, with focus on the negative aspects. We will focus on answering which specific characteristics the term immigrant is associated with and in which perspectives it is written about immigrants. The study is based on a qualitative text analysis and the empirical material we have collected thus consists of 24 news articles. The articles were analyzed using postcolonial theory, the dichotomy We and the Others and stereotypes. The results show that Swedish morning and evening newspapers describe immigrants in more negative than positive terms. There is also a continuous description of characteristics in the form of stereotypes. Newspapers portray, so to speak, an image of immigrants as different, deviant and foreign. At the same time, the results show that there is a marked difference between immigrants and Swedes as immigrants stand in sharp contrast to the so-called "Swedishness". The conclusions we can draw from the results is that the media differentiate between immigrants and ethnic Swedes with the help of different characteristics and perspectives to describe immigrants.

Title: "Immigrants in Swedish media" - A qualitative text analysis of the media's construction of immigrants in Swedish morning- and evening newspapers during the period 2016–2021

Author: Edisia Aydin and Mariam Bahnam

Number of words: 14 980

Keyword: immigrant, media, morning- and evening newspapers, news articles, qualitative text analysis

Sammanfattning

Media spelar en stor roll i dagens samhälle. Det vi inte upplever själva, kan vi få berättat för oss via media. Sett utifrån detta är syftet med denna studie att undersöka hur invandrare beskrivs i nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021, med fokus på de negativa aspekterna. I synnerhet fokuserar vi på att besvara vilka specifika egenskaper begreppet invandrare kopplas ihop med och i vilka perspektiv det skrivs om invandrare. Studien grundar sig i en kvalitativ textanalys och det empiriska materialet vi har samlat in består således av 24 nyhetsartiklar, vilket analyserades med hjälp av postkolonial teori, dikotomin Vi och de Andra samt stereotyper. Resultaten visar att svenska morgon- och kvällstidningar beskriver invandrare mer i negativa än positiva bemärkelser. Det framkommer även en kontinuerlig beskrivning av egenskaper i form av stereotyper. Tidningar skildrar så att säga en bild av invandrare som annorlunda, avvikande och främmande. Samtidigt visar resultaten att det förekommer en markant skillnad mellan invandrare och svenskar då invandrare står i skarp kontrast till den så kallade "svenskheten". De slutsatser vi kan dra utifrån resultatet är i och med det att media skiljer mellan invandrare och etniska svenskar med hjälp av olika egenskaper och perspektiv för att beskriva invandrare på.

Titel: "Invandrare i svensk media" - En kvalitativ textanalys om medias konstruktion av invandrare i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021

Författare: Edisia Aydin och Mariam Bahnam

Antal ord: 14 980

Nyckelord: invandrare, media, morgon- och kvällstidningar, nyhetsartiklar, kvalitativ textanalys

Förord

Dominika Vergara Polanska har varit en engagerad och inspirerande handledare från allra första början. Vi vill rikta ett stort tack för din kreativa och inspirerande handledning samt för den tid du tagit dig till att hjälpa oss.

Vid sidan av henne har ett antal studenter bidragit till att göra den här studien bättre. Ett varmt tack!

Vi vill slutligen även rikta ett ödmjukt tack till varandra för hårt slit och för ett mycket gott samarbete samt peppning när det har varit som mest tungt under uppsatsprocessen. Vi har delat lika mycket ansvar över samtliga delar i den här studien. Samtliga delar har skrivits, reviderats och diskuterats tillsammans. Detta är ett gemensamt verk vi tillsammans ansvarar för.

Edisia Aydin och Mariam Bahnam

Januari 2022

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1. BAKGRUND.....	1
1.2. PROBLEMFORMULERING.....	1
1.3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.4. STUDIENS RELEVANS TILL SOCIALT ARBETE	3
1.5. DISPOSITION	3
2. FORSKNINGSÖVERSIKT.....	4
2.1. SÖKPROCESS.....	4
2.2. STEREOTYPER I VARDAGEN	5
2.3. MEDIAS BESKRIVNING AV INVANDRARE	6
2.4. SAMMANSTÄLLNING AV FORSKNINGSÖVERSIKT	8
3. FORSKNINGSMETOD	9
3.1. URVAL OCH AVGRÄNSNINGAR.....	9
3.2. DATAINSAMLING	10
3.2.1. <i>Praktiskt tillvägagångssätt</i>	11
3.3. FORSKNINGENS KVALITET	13
3.3.1. <i>Trovärdighet</i>	13
3.3.2. <i>Överförbarhet</i>	13
3.3.3. <i>Pålitlighet</i>	14
3.3.4. <i>Möjlighet att styra och konfirmera</i>	14
3.4. METODDISKUSSION	14
4. TEORETISKA PERSPEKTIV	15
4.1. POSTKOLONIAL TEORI	16
4.2. VI OCH DE ANDRA	16
4.3. STEREOTYPER.....	17
5. RESULTAT OCH ANALYS	18
5.1. SPECIFIKA EGENSKAPER BEGREPPET INVANDRARE KOPPLAS IHOP MED	18
5.1.1. <i>Den brottsliga, kriminella och våldsamma invandraren</i>	19
5.1.2. <i>Den arbetslösa och bidragstagande invandraren</i>	21
5.2. PERSPEKTIV DÄR DET SKRIVS OM INVANDRARE.....	23
5.2.1. <i>Bristande integration</i>	23
5.2.2. <i>Den hotfulla invandraren</i>	25
5.2.3. <i>Syndabocks perspektivet</i>	28
6. DISKUSSION OCH SLUTSATSER	31
6.1. FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	34
7. REFERENSLISTA.....	35
7.1. NYHETSARTIKLAR I MORGON- OCH KVÄLLSTIDNINGAR.....	37

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Var i världen vi föds väljer vi inte. Medan utvecklingen förs framåt i stora delar av världen och lyfter miljontals människor ur fattigdom står andra delar av världen i brand. Invandring är vare sig något konstigt eller något nytt fenomen. Människan är en migrant och har i alla tider rört sig från en plats till en annan i sökandet efter ett annat, i någon mening, bättre liv. Runt om i världen befinner sig 82,4 miljoner människor på flykt från krig, förtryck och förföljelser (UNHCR Sverige 2021). Att bryta upp och tvingas lämna hela sin tillvaro för att söka skydd i en okänd exil därför att man utsätts för krig, förtryck och förföljelser är bara en av många anledningar till att människor söker sig till något annat land. Det har alltid funnits de som av fri vilja har flyttat över landsgränser. Det kan exempelvis handla om att man söker sig till ett annat land för att man har hittat kärleken där, eller för att studera eller arbeta. Men det kan också handla om att det finns anhöriga i det landet en kommer till eller för att en helt enkelt tycker att ett annat land verkar spännande att leva i.

Sverige har alltid varit ett invandrarland och tagit emot invandrare från andra länder i alla tider (Strömbäck 2016, s. 43). Invandring har så att säga förekommit ända sedan den tid då Sverige formades till ett rike. Migranter påverkar inte bara de samhällen de lämnar utan också de samhällen de kommer till. Författaren Jesper Strömbäck (2016) anser att omvärlden och den historiska invandringen har format, till stor del, både Sverige och svenskheten. Invandrare har sedan medeltiden bidragit till att bygga upp för Sveriges välstånd viktiga industrier inom gruvnäring, bergsbruk, handel, sjöfart och tillverkning. De har också bidragit till att utveckla den svenska kulturen, litteraturen, konsten, musiken, arkitekturen och den högre utbildningen (ibid., s. 44). Invandringen har fortsatt under 2000-talet och antalet personer som sökte asyl i Sverige var under 2015 mer än någonsin (ibid., s. 46). Att försöka dela upp befolkningen i kategori "svenskar" och kategori "invandrare" är som författaren definierar "att göra våld på verkligheten". Detta då det inte existerar en enhetlig kategori som utgör "svenskar" likaså för en kategori "invandrare". Anledningen är att dagens svenskar är en variation av personer födda i Sverige med rötter som sträcker sig flera hundra år tillbaka och svenskar som är födda i Sverige och som har rötter i ett annat land med en eller två generationer tillbaka (ibid., s. 45).

1.2. Problemformulering

Under de senaste åren har allt fler människor, av fri vilja eller av tvång, flyttat över landsgränser och kommit till Sverige. I dag är Sverige ett land präglat av en betydande etnisk, social, kulturell, språklig och

religiös mångfald (Plisch & Westerlund 2007, s. 11). Strömbäck (2016) poängterar dock att mångfald i sig inte räcker utan att det krävs att det sociala och kulturella klimatet är öppna för den mångfald av individer och dess olika bakgrunder, perspektiv, tankar och idéer (ibid., s. 147). Samtidigt som invandringen kan betraktas som naturlig, kan den även väcka en del oro bland vissa personer. För en del betraktas oron utifrån rasistiska eller främlingsfientliga ideologier medan andra inte har något emot invandringen i sig, men kan uppleva oro över hur invandringen exempelvis påverkar arbetsmarknaden eller den sociala sammanhållningen. För de personer som känner oro är den alltid verklig, men kan samtidigt vara mer eller mindre berättigad. Problematiken i detta sammanhang är att fakta och helhetsperspektiv sällan är det som dominerar den offentliga rapporteringen kring invandrare. Med det menas att den svenska rapporteringen kring invandrare de senaste åren har varit intensiv och styrs oftast av åsikter än fakta. Rapporteringen kring invandrare präglas oftast av hur invandringen påverkar Sverige kortsiktigt än långsiktigt där medier har en stark tendens att fokusera på problem snarare än det som fungerar bra (ibid., s. 9).

Idag spelar media en stor roll i alla samhällen världen över och är en term för olika typer av medier, till exempel dagspress, radio, tv och internet. En av mediernas viktigaste uppgifter är att samla in, bearbeta och sprida information om sådant som sker i olika delar av världen. Det vi inte upplever själva, kan vi alltså få berättat för oss via media. Hur media väljer att framställa det som sker i världen, påverkar åsiktsbildningen både på ett direkt och indirekt sätt hos såväl medborgare i allmänhet som hos politiska aktörer (Strömbäck 2014, s. 15). Vilka åsikter och bilder av verkligheten människor bär på ligger vidare till grund för deras handlingar (ibid.). Det Strömbäck (2014) menar med detta är att media även kan påverka människors handlingar på ett indirekt sätt då det har en framträdande plats i vår vardag och i samhället. Den grundläggande frågan handlar således om medias makt och dess påverkan på hur invandrare beskrivs.

1.3. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur invandrare beskrivs i nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021, med fokus på de negativa aspekterna.

1. Vilka specifika egenskaper kopplas ihop med begreppet invandrare?
2. I vilka perspektiv skrivs det om invandrare?

1.4. Studiens relevans till socialt arbete

I dag är Sverige ett mångkulturellt land. *Alla är lika inför lagen och är berättigade till samma skydd av lagen utan diskriminering av något slag. Alla är berättigade till samma skydd mot alla former av diskriminering som strider mot denna förklaring och mot varje anstiftan till sådan diskriminering* (Regeringskansliet 2011, s. 4). Även diskrimineringslagen *har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande, identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder* (1 kap 1 § i SFS nr: 2008:567). Men att fastslå och förverkliga dessa rättigheter är två helt olika saker. I vårt framtida arbete som socionomer är det viktigt att vi inte gör åtskillnad mellan olika människor då det sociala arbetet baserar sig på människors lika värde och rättigheter. Att utveckla en medvetenhet om de samhällsstrukturer vi lever inom, så som maktstrukturer, diskriminerande mönster och handlingar samt hur dessa påverkar oss i vår vardag är en central del i det sociala arbetets ändamål att främja människors lika värde och rättigheter (Mattsson 2021, s. 15). Det är inte förrän vi själva är medvetna om dessa aspekter som vi kan skapa en förändring samt motverka stereotyper och den rådande maktpositionen. Därav är det av betydelse att vara medveten om de samhällsstrukturer vi lever inom samt de föreställningar och fördomar vi bär på. Relevansen för vår studie uppstår i och med det att vi kan se hur stereotypiska beskrivningar i media skapar skillnader mellan “svenskar” och “invandrare”.

1.5. Disposition

Denna studie är indelad i sex avsnitt. Den första avsnittet, *inledningen*, behandlar studiens bakgrund, problemformulering, syfte och frågeställningar samt relevans till socialt arbete. Efter den här dispositionen följer avsnittet *forskningsöversikt*, vilket belyser tidigare forskning om hur invandrare har beskrivits i media. I avsnitt tre, *forskningsmetod*, kommer vi att ge en redogörelse för vårt urval och avgränsning, datainsamling, analysmetod och tillvägagångssätt samt diskutera forskningens kvalitet och metod. Det fjärde avsnitt, *teoretiska perspektiv*, presenterar de teorier och teoretiska begrepp vi har valt att utgå ifrån i vår studie för att analysera och tolka det insamlade empiriska materialet. I det femte avsnittet, *resultat och analys*, redogör vi för vår empiri och tolkar resultatet med hjälp av teoretiska perspektiv. Avslutningsvis diskuterar vi vår studie som helhet i avsnitt *diskussion och slutsatser* samt ger förslag på fortsatt forskning.

2. Forskningsöversikt

Det här avsnittet har i syfte att ge ett förtydligande kring vilken tidigare forskning som har gjorts inom ramen för vårt forskningsområde samt ge en redogörelse för det forskningsfält som denna studie sätter fokus på. I avsnittet kommer det även att ges en redogörelse för hur insamlingen av den tidigare forskningen har gått till. Därefter kommer den tidigare forskningen att presenteras i olika underrubriker som rubricerats utifrån de teman som är förknippade med de vetenskapliga artiklar och texter som är tongivande inom fältet.

2.1. Sökprocess

I strävan efter att få en övergripande inblick av forskningsfältet som berör hur invandrare beskrivs i svenska morgon- och kvällstidningar samt för att finna relevant information om det valda problemområdet har databasen Södertörns högskolebibliotekets sökverktyg SöderScholar varit till stor hjälp. SöderScholar innehåller bland annat böcker, vetenskapliga artiklar och tidskrifter och har varit den mest användbara och betydelsefulla databasen i denna studie. Detta på grund av att den är välkänd och enkelt att använda sig av. Men även databasen Social Services Abstracts har varit till hjälp att hitta relevant information om det valda problemområdet. Vid insamling av tidigare forskning har fokus varit att samla in vetenskapligt granskade artiklar och texter. Anledningen till detta är att dessa artiklar och texter genomgår en granskning innan publicering, en så kallad peer review, vilket i sin tur ökar trovärdigheten. För att finna dessa vetenskapliga artiklar och texter har valda sökord på svenska använts. Men sökningen har också på skett på engelska för att få tillgång till internationell forskning och en mer fördjupad kunskap inom forskningsområdet. Till en början använde vi sökord som “invandrare”, “person med utländsk bakgrund”, “utlänning”, “utlandsfödda”, “immigrants”, “person with a foreign background”, “foreigner”, “foreign-born” för att få en övergripande inblick i forskningsfältet. Därefter adderade vi begrepp som “invandrare i media”, “hur media beskriver invandrare”, “immigrants in media”, “immigrants in Swedish newspapers” samt “how does Swedish media describe immigrants” för att knyta an till vårt specifika forskningsområde. Detta resulterade i ett väldigt brett utbud av både vetenskapliga artiklar och texter. Men då denna studie intresserar sig i att undersöka hur invandrare beskrivs i nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021, med fokus på de negativa aspekterna, anser vi det irrelevant att utgå från texter publicerade före 2000-talet. Därav valde vi att enbart utgå från artiklar och texter publicerade under 2000-talet. Även artiklarnas och texternas egna referenser har varit betydande för oss eftersom det har underlättat vid insamlingen av relevant information till vårt ämne. Vi granskade

igenom artiklarnas och texternas egna referenser och valde ut det vi ansåg vara mest relevant för att besvara vår studies syfte och frågeställningar.

2.2. Stereotyper i vardagen

Tidigare forskning visar att media har tillgång att utöva avsevärd makt, både när det gäller hur individer uppfattar verkligheten, men även hur media vidmakthåller stereotyper i vardagen. Beroende på *vad* medierna uppmärksammar och *hur* de uppmärksammar olika händelser och processer, aktörer och institutioner, kan därför komma att få stor betydelse för individers verklighetsuppfattningar och opinionsbildning (Boréus 2006; Farris & Silber Mohamed 2018; Hultén 2006a; Shehata 2019; Strömbäck 2019). Forskaren Kristina Boréus betonar bland annat i sin artikel *Discursive Discrimination: A Typology* (2006) att tidningshistorier spelar en viktig roll för att upprätthålla negativa stereotyper i dagens svenska samhälle. I artikeln argumenterar forskaren för att journalister sprider generellt sett inte lögn. Forskaren menar att om en journalist väljer att skriva om en ung invandrarkille som är på väg in i grov kriminalitet för att han känner sig utanför samhället är i sig inte en lögn utan en sanning. Men om flera journalister väljer att fokusera på det och skriver liknande artiklar så producerar de gemensamt en lögn (Boréus 2006, s. 411). Därav är det viktigt i detta sammanhang att poängtera vikten av medias påverkan på individers verklighetsuppfattning och opinionsbildning, då media utgör en av de viktigaste källorna till information om händelser som förekommer bortom individens egen vardag (Shehata 2019, s. 346).

Författarna Emily M. Farris och Heather Silber Mohamed (2018) anser att medias val av ord och bilder spelar en viktig roll för att utveckla ramar eller berättelser som hjälper människor att tolka sin omgivning. Syftet med artikeln *Picturing immigration: how the media criminalizes immigrants* (2018) var att utforska hur media bidrar till den politiska debatten om immigration i USA genom att undersöka hur tre stora nationella nyhetstidningar från 2000 till 2010 betonar kriminalitet och främjar rädsla i sin framställning av invandring och invandrare. Författarna bygger sin studie på forskning som tyder på att media konstruerar negativa skildringar av invandrare, åberopar en känsla av hot eller kris, med fokus på gräns och kriminalitet (Farris & Silber Mohamed 2018, s. 814). Studien visar att media framställer ofta invandrare i ett negativt ljus. Ett ljus som inte stämmer överens med den faktiska invandrardemografien. Till exempel har invandrare framställts som att stjäla jobb och som farliga för samhället, trots att det inte finns några bevis för att invandrare ökar brottsligheten i samhällen (ibid., s. 817). Att framställa invandrare på det viset kan påverka vilka uppfattningar och åsikter människor skapar till människor med utländsk härkomst (ibid., s. 814). Vi fann intresse för studien då frågorna Farris och Silber Mohamed (2018) diskuterar gällande hur media framställer invandrare i koppling till negativa aspekter har sina likheter med vår studies syfte och frågeställningar, något vi har i åtanke i resultatdelen.

Det finns också studier gjorda om hur medier sprider och återskapar stereotypa bilder av invandrare. Flera av de kommer fram till att medier framställer invandrare på stereotypa sätt som “den andre”, “främling” eller “dom” i förhållande till “vi” (Elsrud 2008; Hultén 2006a; Hultén 2006b; Petersson & Hellström 2004). En studie av författarna Bo Petersson och Anders Hellström (2004) belyser problematiken kring hur invandrare ofta stereotypiseras i svensk massmedia och medias fortsatta framställning av invandrare som “främmande”. Detta fann vi intressant med tanke på att vår studie undersöker hur invandrare beskrivs i nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar då sådana studier anser vi utvecklar kunskap om hur invandrare beskrivs i media. Författarna studerade lokalpressen i en svensk småstad och tre jämförbara europeiska städer under år 2002 och har under denna period identifierat ett tydligt mönster på hur invandrare beskrivs i tidningen. Det framkommer även hur stereotyper i svensk massmedia skapar och upprätthåller kategoriseringar mellan “Oss” och “de Andra” (Petersson & Hellström 2004, s. 99). Författarna menar att det “det etniska” ständigt infantiliseras i media och beskrivs antingen som “tam och förtjusande” som i exempelvis “etnisk musik” eller som “otämjt och farligt” som i “etniska krav” eller “etnisk konflikt”. Oavsett hur framställningen sker leder dessa beskrivningar att “det etniska” alltid är skilt från majoriteten “Oss”. Det är genom stereotypiseringar som den egna gruppen uttrycker olika känslor som avståndstagande och attraktion gentemot “de Andra” (ibid., 104).

Ett exempel på ovanstående är en av de nyhetsartiklar Petersson och Hellström (2004) analyserade, om en ensamboende kvinna i landsbygden som blev bestulen på sina värdesaker av en kringresande grupp utländska tjuvar. Samtidigt uppmanade en annan nyhetsartikel att läsarna ska hålla sina dörrar låsta då Ljungbytrakten nämligen hade blivit ett operationsområde för “kringresande tjuvar” i bilar med “utländska plåtar”. I dessa artiklar finns det detaljer som riktade läsarnas tankar mot folkgruppen romer. Detta är ett tydligt exempel på hur tidningen sade mycket utan att egentligen säga något rakt ut. Trots att det låga antalet artiklar om individer med utländsk härkomst som begår brott på Ljunbyområdena knappast kunde ge läsarna slutsatsen att merparten av brott begås av invandrare, kunde informationen tolkas på ett sätt att invandrare hade en högre brottsbenägenhet än resterande av befolkningen (Petersson & Hellström 2004, s. 108–109).

2.3. Medias beskrivning av invandrare

Samtidigt har medierapporteringen om invandrare en tendens att präglas av en tydlig problemorientering och av negativa gestaltningar. Det visar både internationella (Schlueter & Davidov 2013; Meeusen & Jacobs 2017) och svenska (Asp 2002; Hultén 2006a) studier. Forskning visar också att medierapporteringen om invandrare tenderar att koppla samman invandrare med kriminalitet, våld och brottsfrågor (Brune 2004a; Hultén 2006a). Ylva Brune (2004b) belyser bland annat att nyhetsartiklar inte

har endast makten att arbeta med kategoriseringar där invandrare förknippas med problem eller områden som betraktas som skrämmande och främmande. De besitter en makt där nyheterna kan bidra till att skapa ett samhälle med “invandrarproblem” och “segregerade bostadsområden” (Brune 2004b, s. 55). Den som har möjlighet att medverka i att utforma mediernas verklighetsdefinitioner kännetecknas med att ha ideologisk makt, medan de som enbart är föremål för mediernas bevakning betraktas som maktlösa. Detta då dessa individer som förekommer i nyheterna används oftast som illustrationer till problembeskrivningar från myndigheter och medier. Det har noterats att fenomen som bland annat rasism och diskriminering har uppmärksammats relativt lite i svenska nyhetsmedier i jämförelse med brott som förknippas med invandrare (ibid., s. 58–59).

Brune (2004b) baserar sina resonemang utifrån tre olika undersökningar. Den första undersökningen är baserad på en diskursanalys av texter i stora dagstidningar från 1975 och 1976, den andra på nyhetstexter i stora dagstidningar i samband med nyhetshändelser under 1997 respektive 2000 och den tredje på artiklar i Dagens Nyheter under 2002 och 2003. De två första undersökningarna handlar om nyhetsmediernas konstruktion av invandrare i form av typer och vad innehållet i typerna kan berätta om journalistikens syn på “svenskt” respektive “invandrare” som etableras i texterna. Den tredje undersökningen handlar om att identifiera hur delvis neutrala tekniker i nyhetsmakandet bidrar till att utforma kategorin invandrare som ett problematiskt kollektiv, vilka på olika sätt framstår som avvikande i förhållande till en oftast outtalad norm. Fokus kommer därav att läggas på den tredje undersökningen med tanke på dess relevans för studiens syfte. Vi fann intresse i studien eftersom Brune (2004b) försöker tydliggöra hur och varför svenska medier porträtterar invandrare på ett visst sätt och vilka faktorer som används för att uppnå detta.

Brune (2004b) refererar till Boréus (2006) som poängterar att invandrarbegreppet har kritiserats för att användas i negation till “svensk” men att innebörden i begreppet svensk knappast problematiserats. I det sammanhanget betraktas på så vis “svensk” som en normkategori medan “invandraren” framträder som en avvikelse (ibid., s. 60–61). Kategorisering av människor på det viset kan innebära att människor medvetet behandlar andra ogynnsamt för att de anses tillhöra en viss grupp (Boréus 2006, s. 409). Varje gång sådana kategorinamn används för att referera till personer som “vi” inte anser vara som oss, till exempel “en svensk” eller “en invandrare”, påpekas det att de som sorteras i kategorin skiljer sig från “oss” på ett eller flera sätt (ibid., s. 420).

Brune (2004b) nämner ett exempel taget ur Dagens Nyheter 19/9–2002 som handlar om att hälften av de ungdomar som har bott i Sverige kortare tid än tre år inte har tillräckligt med betyg när de lämnar grundskolan. Artikeln använder sig av tre rubriker som är följande: “Invandrare klarar inte skolkra”, “Invandrare klarar skolan sämst” och “Svårt för invandrare att få gymnasieplats”. I detta sammanhang

betyder "invandrare" ungdomar som har både bott i Sverige en kort period och som har lågutbildade föräldrar. Att använda sig av ord som "klara sämst" och "svårt" i rubrikerna kan tolkas som egenskaper hos kategorin "invandrare" och döljer de faktiska problemen som artikeln behandlar; att skolan misslyckas i att tillgodose elevernas individuella behov (Brune 2004b, s. 68). Brune (2004b) menar att brödtextens innehåll skulle kunna sammanfattas i "Så här dålig får inte den svenska skolan vara" eller "Klassbakgrund avgör skolresultat" men medias strävan att konkretisera strukturella problem förknippar gång på gång "invandrare" till olika former av svårigheter. Att Sverige inte lyckas tillgodoräkna akademiska utbildningar från andra länder är ett samhällsproblem. I stället för att rikta kritiken mot regeringen som efter årtionden av kvalificerad kritik från olika instanser uppdrar åt Högskoleverket att se över hur kompletteringsutbildningarna för utländska akademiker ser ut i Sverige, anses rubriken "Svårt för invandrare att komplettera utbildningen" vara mest angeläget att publicera (ibid., s. 69).

2.4. Sammanställning av forskningsöversikt

Vad vi kan fastställa utifrån den tidigare forskningen är att det framgår tydligt hur media har en betydande roll för hur människor uppfattar verkligheten och hur medier besitter en särskild teknik när det skrivs om invandrare. Resultatet från tidigare forskning visar även hur medier skapar en norm/stereotyp när de skriver om invandrare, genom att placera in dem i kategorier som baseras på etniska och kulturella skillnader. Detta leder till att invandrare placeras i en underordnad grupp när den ställs mot en överordnad etnisk majoritetsgrupp, som i detta fall den svenska befolkningen. Genom att skilja mellan etniska grupper skapas en minoritet och majoritet, vilket i sin tur placerar individer i över- och underordnade grupper.

Vidare framgår det hur de stereotypiska uppfattningarna bidrar till att skapa olika föreställningar om invandrare som till exempel ett hot eller som något "främmande". Det vi kan konstatera utifrån den ovanstående samlade forskningen är att nyhetsberättande har makten att skapa olika tankekonstruktioner om specifika grupper. Dessa tankekonstruktioner har en tendens att kvarstå vid sidan av en verklighet och bidrar till att människor har kvar den specifika uppfattningen om en grupp, trots att den uppfattningen inte alltid stämmer överens med verkligheten. Det utmärkande för vår tidigare forskning har varit således att artiklar och studier enbart belyser negativa aspekter som medier framför i sina framställningar av invandrare, som i detta fall den rådande stereotypifieringen och hur specifika grupper anses som främmande och ansvariga för majoriteten av brott som begås i samhället. Vi har samtidigt inte hittat studier som belyser positiva aspekter kring hur invandrare beskrivs i medier. I och med det finner vi det intressant att undersöka hur nyhetsartiklar beskriver invandrare i svenska morgon- och kvällstidningar. Detta för att se om hur svensk media beskriver invandrare.

Med avstamp i forskningsöversikten, kommer denna studie att bidra till en djupare förståelse om hur media beskriver invandrare. Det finns givetvis likheter med den tidigare forskning som har gjorts inom ramen för vårt forskningsområde. Men då media är en term för olika typer av medier, kommer vi inte att rikta uppmärksamheten på all sorts media utan undersöka endast hur svenska morgon- och kvällstidningar beskriver invandrare. Skillnaden är också att vi i denna studie utgår enbart från nyhetsartiklar publicerade åren 2016–2021, något tidigare studier inte fokuserar på. Därav kommer vi att få en inblick i hur den svenska rapporteringen av invandrare har sett ut de senaste åren, specifikt i morgon- och kvällstidningar. Att vi undersöker specifikt nyhetsartiklar beror på att denna typ av text dominerar majoriteten av tidningar och att det blir allt smidigare att ta del av det då media blir allt mer utbrett i världen i och med den tekniska utvecklingen. Människan kan exempelvis ta del av vad som händer i världen när den sitter på tåget på vägen till jobbet, i affären eller när den surfar på telefonen. På så vis är vi omgivna av media utan att vi tänker på det och därav blir vårt bidrag att belysa hur media faktiskt konstruerar vissa föreställningar.

3. Forskningsmetod

Forskningsmetodavsnittet syftar till att bidra till transparens och klargöra hur det insamlade empiriska materialet för denna studie valts ut, tillkommit, bearbetats och analyserats. I detta avsnitt kommer vi att redogöra för samt reflektera över vårt urval och avgränsningar. Vi kommer även att ge en redogörelse för vår metod och praktiskt tillvägagångssätt samt diskutera forskningens kvalitet, med avseende på trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjlighet att styra och konfirmera. Avslutningsvis följer en metoddiskussion.

3.1. Urval och avgränsningar

Studien grundar sig på ett *målstyrt urval*, eller ett *ändamålsstyrt urval* som den också kallas för. Målstyrt urval är en variant av en icke-sannolikhetsbaserat urval och innebär att man som forskare väljer ut olika fall eller deltagare utifrån den relevans de har när det gäller en förståelse av en eller annan social företeelse. Med det menas att forskaren inte strävar efter att välja ut undersökningsdeltagare på slumpmässig basis i ett målstyrt urval (Bryman 2018, s. 496). För att en kvalitativ forskare ska ha möjlighet att uppnå en datamättnad, en teoretisk mättnad eller en informationsreduktion, bör urvalsstorleken generellt sett inte vara för liten. Dock bör det inte heller vara för stort att det blir svårt för forskaren att genomföra en djupgående fallorienterad analys (ibid., s. 506).

Utmärkande för vår tidigare forskning har varit att artiklar och studier enbart belyser negativa aspekter som medier framför i sin beskrivning av invandrare. I och med det finner vi det intressant att bygga vidare

på det som framkommer i tidigare forskning, men vi vill se mer konkret vad det finns för negativa aspekter. Det vill säga att vi vill granska mer noggrant de negativa aspekterna som framkommer i svenska morgon- och kvällstidningarna. Urvalet i den här studien bygger därav på 24 nyhetsartiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen. Den huvudsakliga anledningen till att vi har valt att undersöka hur invandrare beskrivs i just dessa svenska morgon- och kvällstidningar beror på det stora antalet prenumeranter tidningarna har. Vi är väl medvetna om att tidningarna intar olika politiska inriktningar. Dagens Nyheter är oberoende liberal och läses dagligen av omkring 1 300 000 människor (Dagens Nyheter 2008). Svenska Dagbladet är obunden moderat och har 750 000 dagliga läsare (Svenska Dagbladet u.å.). Aftonbladet är oberoende socialdemokratisk och når omkring 3 500 000 läsare och tittare varje dag (Aftonbladet u.å.). Expressen är obunden liberal och når över 5 000 000 läsare runtom i landet i mobilen varje dag (Expressen u.å.).

Tidningarna innehåller även olika typer av texter, vilka har olika syften. En del texter har till exempel i syfte att rapportera en händelse medan andra har i syfte att diskutera det. Därav har vi valt att avgränsa studien till nyhetsartiklar eftersom de syftar till att förmedla information till allmänheten på ett "objektivt" samt sakligt sätt. Det utmärkande för nyhetsartiklar är att de alltid är skrivna av journalister vars syfte är att svara på frågorna när, var, hur, vad, vem och varför. Vi har samtidigt valt att endast undersöka hur morgon- och kvällstidningar beskriver invandrare i Sverige under ett begränsat antal år, i syfte att få en tydligare uppfattning av hur rapporteringen har sett ut nyligen. Med tanke på att invandringen i Sverige nådde den högsta någonsin 2016 (Sveriges officiella statistik 2021), har vi valt att utgå från år 2016 fram till 2021. Vi är intresserade av att undersöka hur den svenska rapporteringen kring invandrare har sett ut under tidsperioden 2016–2021, ifall den har förändrats över tid och i så fall hur.

3.2. Datainsamling

I syfte att få en bredare och djupare förståelse av hur invandrare beskrivs i svenska morgon- och kvällstidningar, har vi sökt efter nyhetsartiklar i Nordens största digitala nyhetsarkiv, nämligen *Retriever Research (Mediearkivet)*. Databasen samlar in nyheter och artiklar från såväl tryckta som digitala redaktionella medier samt från radio och tv. Det mest vanliga tillvägagångssättet för att samla in data i sådana databaser är att använda sig av olika söktermer och sökord. Vid insamlingen av vår data använde vi oss därav av ovanstående tillvägagångssätt och sökte på ordet "invandrare". Den främsta fördelen med Mediearkivet är att det är enkelt att göra sökningar genom att filtrera träffarna utefter relevanta resultat i databasen. Således behövs ingen avancerad användare av databaser för att nå önskat resultat. Under insamlingen av vår data filtrerade vi bort irrelevanta resultat genom att begränsa oss till publikationer utgivna under en viss tidsperiod och av en viss sorts tidning. Vår sökning grundar sig i så att säga på att

finna nyhetsartiklar publicerade år 2016–2021 av Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen. Vår sökning resulterade i 5291 artiklar från samtliga tidningar. Av dessa 5291 artiklar, sållade vi bort alla artiklar som inte är nyhetsartiklar. Vi läste gemensamt ett hundratal artiklar från vardera tidningar, för att slutligen välja ut 24 artiklar, varav 6 stycken från Dagens Nyheter, 5 stycken från Svenska Dagbladet, 8 stycken från Aftonbladet och 5 stycken från Expressen. Anledningen till den begränsade mängden av artiklar beror på att det annars hade genererat i en för stor mängd material i analysen. Vi granskade igenom artiklarnas innehåll utefter att besvara studiens frågeställningar. De citat vi har valt att demonstrera för i resultat- och analys avsnittet anser vi vara mest lämpade att använda sig av för att besvara studiens frågeställningar. Med det menar vi att det förekom andra artiklar ur sökordet “invandrare” men som dock inte var av den karaktär vi hade för intresse att undersöka. Till exempel handlade en del artiklar om att många invandrare är högtbildade och förekom vanligtvis inom vården, men i och med att denna studie har i fokus att undersöka de negativa aspekterna, var det således inte relevant att ta upp sådana artiklar. Vi ville därför hålla oss till de teman som styrde oss åt en viss riktning av innehåll, i syfte att redovisa mer djupgående de negativa aspekterna om invandrare som förekom i de utvalda artiklarna.

Analysmetod

Texter utgör en betydande del av vår tillvaro och präglar vårt sätt att tänka och handla. Därför anser Pär Widén (2019) att det kan vara befogat att fundera lite närmare på hur vi läser och förstår olika texter. I den här studien ligger fokus på att undersöka hur invandrare beskrivs i svenska morgon- och kvällstidningar och för att uppnå studiens syfte och besvara våra frågeställningar använder vi *kvalitativ textanalys*. Kvalitativ textanalys handlar om att läsa och analysera handskrivna texter samt tryckta källor och arkiverade dokument av olika slag. Detta passar bra att använda när forskaren ska undersöka skriftliga dokument och texter, till exempel dagstidningar (Widén 2019, s. 193). Denna metodansats har sitt ursprung i *hermeneutik*, vilket handlar om att läsa, men också om att förstå och förmedla. Därför arbetar en kvalitativ textanalys efter några grundläggande riktlinjer för hur en forskare ska göra en texttolkning (ibid., s 195).

3.2.1. Praktiskt tillvägagångssätt

Följande steg ingår i en kvalitativ textanalys.

1. Att identifiera analysens problem

Det första steget innebär en definition och formulering av det problem en forskare ska analysera. Detta görs med hjälp av en övergripande fråga (Widén 2019, s. 202). I vårt fall är vi intresserade av att undersöka

hur nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar har beskrivit invandrare negativt under ett begränsat antal år, det vill säga under tidsperioden 2016–2021. Mer precist vill vi få en djupare inblick på vilka specifika egenskaper som begreppet invandrare kopplas ihop med och i vilka perspektiv det skrivs om invandrare.

2. Att välja vilka texter som ska analyseras

I det andra steget ska forskaren finna ett lämpligt empiriskt textmaterial som den kan samla in. Detta i syfte att analysera problemet och besvara den övergripande frågan forskaren har identifierat. För att få fram textmaterial kan forskaren till exempel söka igenom någon materialdatabas som finns katalogiserade i ett biblioteksregister eller gå igenom en indexering över dagspressen samt tidskriftsartiklar (Widén 2019, s. 203). Genom att söka på specifika sökord i databasen Mediearkivet kunde vi hitta lämpligt empiriskt textmaterial att samla in. Men med tanke på att studien fokuserar på tidsperioden 2016–2021, valde vi att utesluta alla artiklar publicerade före 2016. Vi valde även att utesluta alla typer av artiklar, bortsett från nyhetsartiklar, som inte är publicerade av Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen.

3. Att skapa analytiska teman

I steg tre gör forskaren antingen en tematisk sökning av registren eller bläddrar igenom det aktuella årtalet för tidningen. Forskaren kan exempelvis söka efter alla artiklar under specifika år som handlar om problemet den ska analysera genom att titta på rubrikerna över vad artiklarna innehåller och handlar om (Widén 2019, s. 204). Vi fann ett flertal nyhetsartiklar som är relevanta för vårt syfte och frågeställningar. Genom att titta på rubrikerna över vad artiklar under åren 2016–2021 innehåller och handlar om, kunde vi välja ut de mest relevanta artiklar och skapa analytiska teman. De analytiska teman vi skapade grundar sig på att vi sammankopplade samtliga artiklar som beskriver invandrare på ett likartat sätt, till exempel samlade vi alla artiklar som handlar om arbetslöshet i relation till invandrare i ett tema medan artiklar som kopplade invandrare till kriminalitet placerades i ett annat tema.

4. Att göra en detaljerad analys

Det fjärde och sista steget innebär att forskaren ska inleda ett analysarbete på en mer detaljerad nivå när det önskade urvalet av artiklar har kunnat fastslås (Widén 2019, s. 205). Efter att ha valt de mest lämpliga nyhetsartiklar vi ska använda oss av, började vi med att läsa igenom de aktuella artiklarna som har samlats in för att därefter kategorisera samtliga artiklar utefter deras innehåll. En del artiklar beskriver invandrare på ett likartat sätt, men med tanke på att vi har två olika frågeställningar, ansåg vi att en del artiklar var mer lämpliga i frågeställning ett än frågeställning två. Vi fokuserade därav på vilka ord som var

dominerande i artiklarna och hur de kopplades ihop med begreppet invandrare och i vilka perspektiv det skrivs om invandrare. Fokus låg så att säga på kontexten och vilka ordval som görs samt innehållet i artiklarna för att besvara våra frågeställningar.

3.3. Forskningens kvalitet

En fråga relaterad till all forskning är *kvalitet*, vilket innebär hur en får en bra forskning till stånd samt hur en kan känna igen en sådan när man läser om den (Bryman 2018, s. 33). Alan Bryman (2018) belyser att alla faser i en forskningsprocess spelar roll på bedömningen av forskningskvalitet, men att kvaliteten när det gäller procedureerna i samband med datainsamlingen är särskilt viktiga. Vid en kvalitetsbedömning av kvalitativ forskning utgår man från fyra delkriterier: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt möjlighet att styrka och konfirmera (Bryman 2018; Larsen 2018). I det här avsnittet kommer vi att diskutera kvaliteten i vår studie utifrån dessa delkriterier.

3.3.1. Trovärdighet

Det första delkriteriet är en parallell till intern validitet och betyder att det ska finnas en god överensstämmelse mellan forskarens observationer och de teoretiska idéer som denne utvecklar. Trovärdighet handlar så att säga om hur troliga eller sannolika resultaten är. Det avgörande vid bedömningen av trovärdigheten när det gäller kvalitativa forskningar är i vilken grad forskarens tillvägagångssätt och resultat speglar syftet. Det handlar även om denna kan representera den sociala verkligheten (Bryman 2018; Larsen 2018). En strategi vi har använt oss av för att uppnå trovärdighet har varit att beskriva på ett tydligt samt detaljerat sätt hur vi har genomfört studien. Vi anser dessutom att denna studie uppfyller kravet för trovärdighet genom att den omfattar artiklar och texter granskade av oberoende ämnesexperter som kommit fram till liknande resultat. Studien uppfyller även kravet för trovärdighet då den omfattar utvalda citat hämtade från tidningar, i syfte att visa transparens i hur vi drar våra slutsatser utifrån det insamlade empiriska materialet vi har.

3.3.2. Överförbarhet

Överförbarhet är det andra delkriteriet och motsvaras av extern validitet. Det handlar om huruvida resultaten från en undersökning kan generaliseras utöver den specifika undersökningskontexten. När det gäller kvalitativa forskningar är en viktig aspekt att resultaten ofta fokuserar på det kontextuellt unika och på meningen hos eller betydelsen av den studerande sociala verkligheten. På så vis uppmanas kvalitativa forskare att producera fylliga eller täta beskrivningar av de detaljer som rör ens undersökning, för att andra personer ska kunna bedöma hur pass överförbara resultaten är till en annan kontext (Bryman 2018; Larsen 2018). I syfte att utveckla överförbarheten var vi således noggranna med att uttrycka oss enbart utefter det

material som vi använt oss av inom ramen för vår studie. Vår avsikt är inte att generalisera forskningsresultaten i en bredare bemärkelse, utan vi strävar endast efter att spegla det som är mest relevant för vår studies syfte och frågeställningar.

3.3.3. Pålitlighet

Det tredje delkriteriet utgör *pålitlighet* och har likheter med reliabilitet. Pålitlighet handlar om forskaren får likartade resultat även vid ett annat tillfälle, eller om de påverkas av slumpmässiga eller tillfälliga betingelser. I detta delkriterium ska forskaren anta ett granskande synsätt. Detta innebär att forskaren ska säkerställa att alla faser av forskningsprocessen, exempelvis forskningsfrågor eller beslut rörande analysen av data har en tillgänglig, men även fullständig redogörelse (Bryman 2018; Larsen 2018). För att förbättra pålitligheten i vår undersökning var vi väldigt noggranna med att redogöra för samtliga steg i studien på ett fullständigt och tillgängligt sätt. Med tanke på att kollegor kan fungera som granskare eller “revisorer” (ibid.), har vår handledare samt socionomstudenter på termin sex i Södertörn Högskola också fungerat som granskare och bedömt kvaliteten på de procedurer som valts. Vi vill även belysa att vi är två personer som skriver denna studie och det anser vi bidrar till ytterligare perspektiv genom att vi delar tankar och idéer med varandra om hur vi analyserar och tolkar det insamlade empiriska materialet.

3.3.4. Möjlighet att styra och konfirmera

Det fjärde och sista delkriteriet är en motsvarighet till objektivitet och innebär att forskaren försöker säkerställa att denne inte medvetet låtit personliga värderingar påverka utförandet av och slutsatserna från sin undersökning. Forskaren ska med det sagt haft kontroll över sina värderingar för att inte påverka undersökningen på något avgörande eller skevt sätt (Bryman 2018; Larsen 2018). Med tanke på att invandrare är ett känsligt ämne och att det kan förekomma subjektiva bedömningar, har fokus varit att beskriva samtliga beslut i studien på ett utförligt sätt. Syftet med detta var att ge läsaren möjlighet att på egen hand kunna bedöma riktigheten i våra resultat.

3.4. Metoddiskussion

I dagens samhälle förekommer det i princip alltid texter i alla sammanhang. Oavsett om det är en stor eller liten studie inom samhällsvetenskap finns det alltid någon typ av text som forskningsmaterial. Texter påverkar hela samhället genom att fixera individernas föreställningar om hur samhället är och bör vara konstruerat. Texter påverkar inte endast olika samhällsvärderingar utan även relationen mellan individerna i den. Under processen som en text analyseras studerar man olika infallsvinklar som bygger upp individernas föreställningar om samhället, vad som inverkar på relationen mellan olika grupper samt hur identiteter skapas och upprätthålls (Boréus 2015, s. 157–158).

Lik tidigare nämnt har media en oerhört stor makt när det gäller människans förståelseramar. Detta innebär att samtidigt som media utgör en viktig och central arena för diskussion, fungerar den även som en kanal med regerande egenskaper om vilka föreställningar som är accepterade i samhället. Med detta menas helt enkelt vad som anses vara lämpligt och vad som inte anses vara lämpligt i den dominerande normen. Medias kanske viktigaste komponent handlar om hur man väljer att benämna samt klassificera verkligheten. Därav blir den viktigaste källan till kunskapen om sammanhanget själva sättet media beskriver och representerar händelsen (Camauër & Nohrstedt 2006, s. 10).

Kvalitativ textanalys tar utgångspunkt i texter för att bland annat försöka förstå hur frågor och sociala fenomen framställs i olika medier (Widén 2019, s. 193). Metodansatsen rymmer flera fördelar. En av de viktigaste fördelarna med kvalitativ textanalys är att det är en transparent forskningsmetod. Det är lätt att konkret beskriva hur man gjort sitt urval och utformat kategorier. Men precis som alla andra metodansatser rymmer kvalitativ textanalys vissa nackdelar. En svaghet med att använda kvalitativ textanalys som metodansats anser vi vara de problem som kan uppkomma när vi läser och analyserar nyhetsartiklar eftersom avsikten med textanalys är att koda det underliggande innehållet i texten och inte enbart redovisa det. Detta leder till en ökad risk att dra icke hållbara slutsatser (Bryman 2018, s. 380) om hur vi exempelvis letar efter vad det är som definierar invandrare. I försök att minimera risken för att dra ohållbara slutsatser, har vi därav läst och analyserat samtliga artiklar enskilt, i syfte att se om vi har tolkat det underliggande innehållet i texten på samma sätt. Att använda kvalitativ textanalys som metodansats förorsakar även svårighet att få svar på varför-frågor (ibid.). Vi kan exempelvis spekulera över varför tidningar beskrivs invandrare på ett visst sätt, men vi kan aldrig veta om det verkligen stämmer.

4. Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt kommer vi att presentera vilka teorier och teoretiska begrepp vi har valt att utgå ifrån i denna studie för att analysera och tolka det insamlade empiriska materialet vi har. Presentationen kommer att ske i olika rubriker rubricerade *postkolonial teori*, *Vi och de Andra samt stereotyper*. Samtliga teorier och teoretiska begrepp vi har valt att utgå ifrån i studien är nära associerade med varandra och bidrar med skilda infallsvinklar och perspektiv på hur invandrare beskrivs negativt i nyhetsartiklar i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021. Denna kombination av teorier och teoretiska begrepp anser vi är givande eftersom det kan bidra till olika former av kunskaper inom det område vi vill undersöka.

4.1. Postkolonial teori

Hanna Wikström (2013) skriver att postkolonial är namnet på ett historiskt tillstånd efter kolonialismen, vilket betyder att betrakta vår tid som en tid präglad av kolonial historia. *Postkolonial teori* är ett perspektiv där man lägger stor tonvikt på att den västerländska kulturen och självförståelsen har utvecklats i en situation då de europeiska länderna var kolonisatörer (Lidskog & Deniz 2009, s. 101). I det sammanhanget betraktades den västerländska kulturen befinna sig högst på utvecklingsskalan medan andra kulturer och folkslag ansågs vara ociviliserade. I takt med kolonisationen utvecklades det en mängd omedvetna föreställningar hos kolonisatörerna vilka anses än idag leva kvar. Detta då det är genom föreställningar, begrepp och kategorier vi förstår omvärlden. Sådana föreställningar är till exempel beskrivningen av “Orienten” som något främmande, annorlunda och obegripligt. Samtidigt som västerlänningar tenderar att vara normen för vad som anses som accepterat, civiliserat och normalt. På så vis beskrivs västerlänningar som “vi” då de delar en liknande kultur, i jämförelse med araber, muslimer eller andra individer med annan hudfärg som i detta sammanhang beskrivs som “de andra” (ibid., s. 101–102). I korthet handlar den postkoloniala teorin så att säga om rasism (Wikström 2013, s. 322). Det är något som kan ses ur teoribildningens två kärnfrågor: *Hur skapas och upprätthålls rasismens stereotyper?* samt *Hur kan dessa stereotyper bäst bekämpas?* (Wikström 2013, s. 322).

Den statliga utredningen om strukturell diskriminering som var pågående mellan åren 2003–2005 hade sin utgångspunkt i ett postkolonialt perspektiv (Lidskog & Deniz 2009, s. 102). Utredningen menar att den strukturella diskrimineringen är skapad av en systematisk över- och underordning mellan “vita” svenskar och “etniska” invandrare. Olika faktorer som namn, uttal, utseende och klädsel kunde vara bidragande till skapandet av kategoriseringar av “invandrare” och “annorlunda” i Sverige. I detta fall betraktas annorlunda som hotfullt, oönskat och inkompetent vilket stärker den “vita” svenskens identitet ytterligare. Enligt det postkoloniala perspektivet är den etniska diskrimineringen således djupt inrotad i såväl föreställningar om vad som definierar en svensk och en icke-svensk och en oförmåga att se människor som enskilda individer (ibid., 102–103).

4.2. Vi och de Andra

Begreppet *etnicitet* handlar om kultur, religion, språk och traditioner (Sernhede 2016, s. 88). Under den senaste tiden har begreppet framstått som ett modernt, men också upplyst och neutralt sätt att tala om mänskliga rättigheter (ibid., s. 77–79). Tina Mattsson (2021) påpekar att kärnan i diskussioner kring etnicitet blir fördelningen och skillnaden mellan känslan av ett *vi och de Andra*. Författaren hänvisar till den postkoloniala teoretikern Stuart Halls resonemang om hur binära oppositioner är centrala för att vi

ska utveckla känslan av det han kallar ett subjekt, det vill säga en identitet och ett jag (Mattsson 2021, s. 95). Binära oppositioner har en funktion att beskriva samt konstruera varandra. Västerländsk definieras genom att österländsk definieras, heterosexuell definieras i relation till annan sexualitet och så vidare (ibid., s. 96). Hall anser helt enkelt att vi skapar oss själva som subjekt genom att spegla oss med det vi möter, genom att vi i interaktionen med andra definierar vad som liknar och skiljer sig från det vi möter (ibid., s. 95). Vad vi är och hur vi uppfattar oss själva är flexibelt, men även starkt beroende av sin specifika kontext. Med detta menar Hall att subjektsskonstruktionen är föränderligt och situationsberoende. Subjektsskonstruktionen pågår hela tiden, vare sig det är i förhållande till konkreta personer eller i förhållande till kulturella bilder och stereotyper (ibid., s. 49). Således hävdar Ove Sernhede (2016) att etnicitet handlar om att dela in människor i kategorier och utgör därigenom ett sätt att tala om skillnader och människors egenskaper. Etnicitet är något de Andra har, vilket gör det svårt för dem att anpassa sig till vår förnuftsbaseade samhällsordning (Sernhede 2016, s. 82). Genom att tala om de Andra vill vi tydliggöra att konstruktionen av de Andra är relaterad till föreställningen om en grupp som avvikande och olik majoritetsgruppen och de normer som genererats för hur vi förväntas vara. Detta är något Ylva Brune belyser i sin avhandling *Nyheter från Gränsen: tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld* (2004a) som visar hur media ständigt formar en indirekt bild av svenskheten genom att avgränsa och fixera kategorin "invandrare". När kategorierna svensk och invandrare väl förmedlas som motsatspar i medias rapportering, sker det i ett grundläggande vi och dom-tänkande, där föreställningen om svenskhet utgör en dagligen återkommande norm i det som beskrivs som normalt (Brune 2004a, s. 78).

4.3. Stereotyper

Ett begrepp att förhålla sig till i diskussioner kring kategorier och motsatspar är *stereotyp*. Stereotyp är en uppfattning eller en föreställning om hur en specifik grupp är och dess egenskaper samt har oftast anknytning till etniska, nationella, religiösa och genusbetingade aspekter (Gendered Innovations u.å.). Att stereotypifiera innebär således att ta fasta på några få enkla, lättförståeliga och erkända egenskaper hos en person eller en grupp (Mattsson 2021, s. 49). De egenskaper som en individ tar fasta på kommer sedan att representera allt, det vill säga en persons eller en grups egenskaper, förmågor, beteende och utseende överdrivs eller reduceras i förhållande till stereotypen. Detta resulterar i sin tur till att en person eller en grupp anses vara fast, men också fixerad och förutsägbar i relationen till vissa sätt att vara (ibid.). Då stereotypisering innebär att bli begränsad till det personen förutsätts och antas vara, medför det särbehandling, konstaterar Mattsson (2021) och Gendered Innovations (u.å.). Men det finns två typer av stereotypisering, en negativ och en positiv, som man bör skilja mellan. Den negativa stereotypiseringen

riktar fokus mot negativa egenskaper och agerande, medan den positiva uppmärksammar och synliggör endast positiva egenskaper och agerande. Men den positiva stereotypiseringen kan på samma sätt som den negativa stereotypiseringen vara besvärande i det avseendet att individen blir begränsad i hur personen blir sedd, tolkad och uppfattad (ibid.). För att illustrera med ett exempel på hur vi kan koppla stereotypifisering till vårt arbete, kan vi ta rubrikerna som Brune (2004b) hänvisar till: “Invandrare klarar inte skolkrav”, “Invandrare klarar skolan sämst” och “Svårt för invandrare att få gymnasieplats”. Invandrare framställs således inte individuellt utan i stället som en grupp. Detta leder i sin tur till att alla invandrare blir tillskrivna bilden av “inte duktiga” eller “saknar kompetens” trots att det kan handla om enstaka invandrare som har svårigheter i skolan går det ut över samtliga invandrare. I media används ofta termen invandrare oreflekterat och förknippas med kostnader för samhället, bostadsområden med sociala problem och segregering (Camauër & Nohrstedt 2006, s. 23). Då det råder en tendens att inordna människor i kategorin invandrare i media har det lett till att begreppet används för att beskriva hur någon grupp är eller beter sig trots att det är felaktigt (ibid., s. 25).

5. Resultat och analys

I det här avsnittet kommer vi att presentera det empiriska materialet vi har samlat in samt tolka och analysera det för att ge en bild av hur invandrare beskrivs negativt i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021. I denna del kommer vi även att undersöka nyhetsartiklar för att besvara frågeställningarna:

1. Vilka specifika egenskaper kopplas ihop med begreppet invandrare?
2. I vilka perspektiv skrivs det om invandrare?

5.1. Specifika egenskaper begreppet invandrare kopplas ihop med

I detta avsnitt kommer det att ske en redovisning av resultatet utifrån de olika teman vi identifierat, vilket är *den brottsliga, kriminella och våldsamma invandraren* samt *den arbetslösa och bidragstagande invandraren*. Vårt val av dessa två teman grundar sig på att besvara studiens första frågeställning. Vi anser att båda teman är sammankopplade med varandra på så vis att de förknippar invandrare med problematiska egenskaper som exempelvis kriminella och bidragstagande. Vi kommer att exemplifiera med utvalda citat från de nyhetsartiklar vi har samlat in för att demonstrera för läsaren vilka specifika egenskaper begreppet invandrare kopplas ihop med.

5.1.1. Den brottsliga, kriminella och våldsamma invandraren

När vi har analyserat hur rapporteringen i svenska morgon- och kvällstidningar ser ut målas en ganska entydig bild upp. Det första temat vi identifierat förknippar ofta begreppet invandrare med problem samt med brott, kriminalitet och/eller våld. I rapporteringen märker vi också att journalister skriver i mindre utsträckning och mindre utförligt om etniska svenskar än människor med annan etnisk bakgrund, det vill säga invandrare. Journalistikens sätt att beskriva invandrare speglar ett "vi och dom-tänkande", till exempel ställdes invandrare mot svenskar. Personer med invandrarbakgrund exotiseras och beskrivs med stereotypa adjektiv, vilket visar sig tydligt i en nyhetsartikel från Aftonbladet där det framkommer att invandrare begår mer våldtäkter än etniska svenskar. TT i Aftonbladet (04/03/2021) undersöker varför flertal dömda våldtäktsmän har invandrarbakgrund och för att få svar på det kommer olika forskare vid Lunds universitet till tals. Stina Holmberg, forskningsråd på Brå, är en av de som kommer till tals och nedan följer ett utvalt citat från artikeln som demonstrerar ovanstående resonemang:

Citat 1: Det är också tänkbart att invandrare begår mer våldtäkter, utifrån att de kan komma från en kultur där kvinnorna inte beter sig som svenska kvinnor. De får inte festa och dricka alkohol till exempel, och då kan en del killar tolka det som att tjejer som gör det underförstått har sagt ja till sex, säger Stina Holmberg (Aftonbladet 04/03/2021).

I en ytterligare nyhetsartikel från Expressen får vi läsa liknande resonemang som framkommer ovan. Det som dock skiljer sig från citat ett, är att citat två stärker sitt resonemang med hjälp av statistik:

Citat 2: De senaste fem åren har 843 personer dömts för våldtäkt eller försök till våldtäkt i Sverige. Enligt SVT:s "Uppdrag granskning" är 58 procent av dem födda utomlands (Expressen 22/08/2018).

Citaten ovan betonar att invandrare är överrepresenterade bland våldtäktsmän och bekräftar att invandraren ofta blir "problemet" samt nämns i sammanhang med brott, våld och omoderna värderingar. Uppdrag granskning har kartlagt att det handlar om 843 gärningsmän, varav 427 har utländsk bakgrund (citat 2). Fokus läggs här på hur stor andelen invandrare bland de som begår våldtäkt är, i stället för hur man kan bekämpa problemet. Detsamma gäller för citat ett, där det betydelsefulla i sammanhanget är begreppen *våldtäkter* respektive *kultur*. "Vi" kvinnor med svenskt ursprung får festa och dricka alkohol, inte "dom" kvinnor med invandrarbakgrund. Detta eftersom kvinnor med invandrarbakgrund kommer från en kultur där "dom" inte beter sig på samma sätt som "vi" svenska kvinnor gör. På så vis kan en invandrarkille få för sig att en tjej har accepterat att ha samlag med den bara för att en tjej festar och dricker. Därför anser *Holmberg* att killar med invandrarbakgrund tenderar att begå mer våldtäkter än etniska svenska killar (citat 1). Det viktiga att notera i samband med sådan medierapportering är att

nyhetstexterna bygger på, men också bygger in stereotyper i berättandet. *Invandrarkillar, invandrarflickor* och *födda utomlands* knyts till bestämda roller samt underordnas en idéstruktur som andra medverkar i att formulera i stället för själva porträtterade individer eller grupper. *Invandrarkillar, invandrarflickor* och *födda utomlands* blir således exempel att betrakta med vissa tillskrivna egenskaper.

I en särskild riksdagsdebatt om det grova och dödliga våldet mot kvinnor i nära relationer diskuterar även Kristina Sundquist i Svenska Dagbladet (06/05/2021) om att invandrare är överrepresenterade bland våldtäktsmän. Den 6 maj 2021 kunde man läsa följande:

Citat 3: De flesta invandrare är inte våldtäktsmän, en försvinnande liten andel faktiskt. Men om man går från andra hållet och tittar på alla dömda våldtäktsmän är invandrare överrepresenterade, säger professor Kristina Sundquist som är medförfattare till studien (Svenska Dagbladet 06/05/2021).

Det intressanta här är hur Sundquist i Svenska Dagbladet (06/05/2021) diskuterar om mäns våld mot kvinnor är importerat med invandring eller inte. Professor Sundquist var under våren medförfattare till en uppmärksammat studie om våldtäktsmäns bakgrund i syfte att försöka säga emot Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson som vill koppla importerade värderingar till mäns våld mot kvinnor. Sundquist vill inte dra alla invandrare över en kam och menar att en försvinnande liten andel invandrare faktiskt är våldtäktsmän. Det tillvägagångssättet som professorn formulerar sig på (*om man går från andra hållet och tittar på alla dömda våldtäktsmän är invandrare överrepresenterade*), förknippar begreppet invandrare ännu en gång med problem samt brott och våld.

Invandrare är dock inte bara överrepresenterade när det gäller våldtäktsstatistiken utan också när det gäller brottsstatistiken. Det problematiska med detta är att det kan leda till att allt fler individer aktivt väljer att undvika områden där invandrare kan befinna sig i, på grund av rädslan att utsättas för något traumatiskt. Nedan tar vi upp några citat som illustration från tre olika nyhetsartiklar som kopplar invandrare med överrepresentation vad gäller brott.

Citat 4: Har du missat att invandrare är överrepresenterade i nästan alla brottskategorier? svarar Jimmie Åkesson (Expressen 02/05/2021).

Citat 5: Brå-rapportens siffror om brottslighet bland inrikes- och utrikesfödda var "ganska väntade", enligt Johansson. [...] Kriminaliteten i Sverige är i väldigt hög grad kopplad till en misslyckad invandringspolitik, säger SD:s rättspolitiska talesperson Adam Marttinen. Han har en annan förklaring än Johansson till varför svenskfödda med utrikesfödda föräldrar från vissa regioner, som Afrika, sticker ut. Jag tror att det har med kulturella skillnader att göra, säger Marttinen. Han pekar särskilt på

sexualbrott. Man har olika värderingar om kvinnans roll i samhället, säger Marttinen (Aftonbladet 25/08/2021).

Citat 6: Unga män med invandrarbakgrund står till största delen bakom vågen av skottlossningar. Av 100 personer som knyts till mord och mordförsök med skjutvapen har 90 minst en utlandsfödd förälder, visar DN:s granskning (Dagens Nyheter 20/05/2017).

Citaten bekräftar att det är stora skillnader mellan hur brottsstatistiken ser ut bland invandrare och svenskar. I ett av citaten ger Expressen utrymme för åsikter av både Jimmie Åkesson och Annie Lööf som står starkt kritiskt mot varandra (citat 4). Åkesson kommer till tals efter att Lööf reagerat kraftigt när Åkesson tog upp invandring under en debatt om mäns våld mot kvinnor (citat 4). I artikeln blir det tydligt hur begreppet invandrare beskrivs som problematiskt och något som står i skarp kontrast till begreppet svensk och svenskhet. Det blir även tydligt hur ett "vi och dom-tänkande" skapas. I ett av citaten antyds det också att det inte är överraskande att personer med invandrarbakgrund är överrepresenterade i brottsstatistiken (citat 5). Aftonbladet undersöker vad det kan bero på att invandrare är överrepresenterade i brottsstatistiken och justitie- och migrationsministern Morgan Johansson och SD:s rättspolitiska talesperson Adam Marttinen kommer till tals. Siffrorna var *ganska väntade* enligt Johansson, men enligt Marttinen beror det på kulturella skillnader. Ännu en gång görs en skillnad mellan invandrare och etniska svenskar på basis av kulturella grunder. "Vi" etniska svenskar och "dom" invandrare delar inte samma värderingar angående kvinnans roll i samhället och därför kan "dom" hamna i problematiska situationer jämfört med "vi". Därav blir det svårt att bryta ner det postkoloniala tankesättet att det finns ett "vi" och "dom" när tidningar gång på gång beskriver invandrare utifrån föreställda kulturella skillnader. "Dom" beskylls även för problematiken kring arbetslösheten och de ökade bidragen, vilket vi kommer att redogöra för ytterligare i *den arbetslösa och bidragstagande invandraren*.

5.1.2. Den arbetslösa och bidragstagande invandraren

Det andra temat vi identifierat, vilket är ytterligare ett samhällsproblem som invandrare oftast förknippas med och även beskylls för, är den höga arbetslösheten samt för att vara bidragstagare. I sökandet efter nyhetsartiklar lade vi märke till den vanliga uppfattningen om att invandrare oftast är lata och att de aktivt väljer att leva på bidrag, trots att det saknas empiriskt stöd för det. Med anledning av att få personer väljer att ifrågasätta detta kan beskrivningen av denna verklighetsbild enklare kvarstå. I en nyhetsartikel från Expressen finner vi ett tydligt exempel på ovanstående resonemang. I artikeln framkommer det hur Elisabeth Svantesson, en politiker från Moderaterna, vill att invandringen ska bromsas kraftigt och med en underrubrik som lyder *Stort problem* står följande:

Citat 7: *“50 000 hushåll i Sverige tjänar inte på att arbeta, hävdar Svantesson, eftersom bidragen är så höga. Drygt 600 000 invandrare i arbetsför ålder har inget jobb. [...] Jag tror det är stort problem i ett land som bygger på en stark välfärd, att vi har ett bidragssystem som gör att det inte lönar sig att jobba”* (Expressen 01/05/2021).

Svantesson stämmer in med Sverigedemokraternas tidigare utspel och anser att Sverige inte ska vara det land invandrare väljer först. Med andra ord hävdar Svantesson att den ökade invandringen påverkar det svenska bidragssystemet negativt. Trots att Svantesson kritiserar styret för att integration inte fungerar, läggs det fokus på att invandrare aktivt väljer att leva på bidrag än att arbeta, detta eftersom bidragen är tillräckligt höga. I artikeln blir det tydligt att invandrare betraktas som orsaken till en dålig integration och att ansvaret till en “lyckad” integration ligger hos invandrare och inte hos den svenska politiken eller det svenska samhället.

I en tidigare nyhetsartikel från Expressen kunde man den 10 oktober 2018 läsa följande:

Citat 8: *“Det måste bli billigare och enklare att anställa arbetslösa invandrare. Det måste löna sig bättre att arbeta. Det måste alltid löna sig bättre att jobba än att leva på bidrag”* (Expressen 10/10/2018).

Ovan finner vi ytterligare exempel på hur invandrare förknippas med arbetslöshet och att leva på bidrag, utan att ifrågasätta varför situationen ser ut som den gör. Det framkommer även inte hur situationen ser ut bland den svenska befolkningen. Därav kan läsaren få en uppfattning att den svenska befolkningen har en stadig arbetssituation trots att det inte nämns i artikeln. Att invandrare återigen ställs emot en sådan samhällsproblematik, som i detta fall arbetslöshet, bidrar till en förstärkning av en befintlig klyfta mellan invandrare och svenskar.

Att invandrare förknippas med arbetslöshet och bidragstagande framkommer också i en nyhetsartikel i Sveriges tredje största abonnerade morgontidning Svenska Dagbladet. Här följer ett kort exempel på en sådan skildring av invandrare från 2018:

Citat 9: *M vill minska bidragen till nyanlända och hoppas att det i sin tur leder till att färre söker sig till Sverige, vilket ytterligare skulle minska kostnaderna. Ett förslag är att nyanlända inte ska få tillgång till Sveriges hela bidragssystem direkt, utan måste kvalificera sig genom att få ett jobb. Med reformen räknar M med att spara 1,6 miljarder kronor på kort sikt och mer på lång sikt* (Svenska Dagbladet 02/05/2018).

Även här blir det tydligt i citatet ovan att nyanlända är arbetslösa men lever på bidrag. Det vill säga att nyanlända som kommer till Sverige utnyttjar Sveriges bidragssystem och väljer aktivt att inte jobba. Att invandrare flyr från krig och förtryck är inget som nämns, inte heller den misslyckade

integrationspolitiken i samhället, utan problemet blir att invandraren är orsaken till landets ökade arbetslöshet, höjda bidrag och ökade offentliga kostnader.

Sammanfattningsvis har medierapporteringen kring invandrare som vi sett i *den brottsliga, kriminella och våldsamma invandraren* och *den arbetslösa och bidragstagande invandraren* kretsat kring att ofta beskriva invandrare i ett negativt ljus. Detta är något vi finner likheter med den studie Farris och Silber Mohamed (2018) genomfört, det vill säga att media konstruerar negativa skildringar av invandrare. Tidigare forskning har också pekat på att medierapporteringen om invandrare har en tendens att präglas av en tydlig problemorientering och av negativa gestaltningar och det har vi själva uppmärksammat när vi har analyserat hur rapporteringen i svenska morgon- och kvällstidningar ser ut. De utvalda nyhetsartiklarna betraktar invandrare som problematiska i relation till svenskar och kopplar ofta samman begreppet invandrare med kriminalitet, våld och brottsfrågor, men också arbetslöshet och bidragstagande.

5.2. Perspektiv där det skrivs om invandrare

Resultaten från studiens första frågeställning visar att medierapporteringen förknippar ofta begreppet invandrare med problem och med brott, kriminalitet, våld, arbetslöshet samt bidragsberoende. För att besvara studiens andra frågeställning redovisar vi resultatet utifrån de olika teman vi identifierat, vilket är *bristande integration, den hotfulla invandraren* samt *syndabocks perspektivet*. Samtliga teman vi identifierat anser vi också har en sammankoppling med varandra på så vis att samtliga handlar om hur invandrare beskylls för olika samhällsproblem. Vi kommer att exemplifiera med utvalda citat från de nyhetsartiklar vi har samlat in för att demonstrera för läsaren i vilka perspektiv det skrivs om invandrare.

5.2.1. Bristande integration

Ett framträdande tema som vi identifierat i svenska morgon- och kvällstidningar, specifikt kvällstidningen Aftonbladet, är att invandrare inte lyckats integrera sig i det svenska samhället. Specifikt betonas att en invandrare inte automatiskt kan definiera sig som svensk bara för att den får medborgarskap i landet och för att demonstrera detta hänvisar vi till följande citat av Mattias Karlsson, en av Sverigedemokraternas ledande ideologer, i Dagens Nyheter:

Citat 10: *Nation och stat är olika saker. När man blir medborgare i den svenska staten så betyder inte det att man per automatik är svensk. [...] Vi tycker att människor som kommer hit från andra länder har en plikt att anpassa sig till vårt land, vårt språk, vår kultur* (Dagens Nyheter 23/11/2019).

Dagens Nyheter ger utrymme för Karlsson att komma till tals i artikeln efter partistyrelsens förslag om flera ändringar gällande bland annat partiets syn på nationella minoriteter och begreppet "svensk

identitet”. Karlsson anser att partiet medvetet har missförstått av politiska motståndare och menar att invandrare inte är svenskar och kommer inte att bli det enkelt heller. Det krävs så att säga mer än ett papper som visar medborgarskap för att en invandrare ska ha möjlighet att definiera sig som svensk. Vad som framgår utifrån Karlssons uttalande är att människor sorteras efter vem som är svensk och inte. Invandrare kan heller inte ha eller förvänta sig en plats i det svenska samhället, bland svenskar, om inte en anpassar sig till det svenska levnadssättet. Karlsson stärker sitt resonemang med ord likt *vi tycker*, vilket även kan leda till att läsaren drar slutsatsen att alla människor i Sverige står för liknande åsikter och värderingar. I samband med detta konstrueras också begreppet “svenskhets” som en norm och för att uppnå “svenskhetsen” måste invandrare *anpassa sig till vårt land, vårt språk och vår kultur*. Detta synsätt genomsyrar också en nyhetsartikel i Aftonbladet, där Moderaternas partiledare Ulf Kristersson kommer till tals för att framföra partiets nya integrationspolitik. Kristersson framhöll bland annat följande:

Citat 11: *I Sverige jobbar man och försörjer sig själv och i Sverige talar man svenska* (Aftonbladet 08/04/2021).

Även Svenska Dagbladet lyfte fram partiledarens uttalande i en nyhetsartikel från 2018, i syfte att framföra partiets nya integrationspolitik:

Citat 12: *Han betonade att man ska ställa krav på att invandrare gör sig anställningsbara och lär sig svenska* (Svenska Dagbladet 17/01/2018).

Ett viktigt inslag i beskrivningen av invandrare på det här viset är föreställningen om att invandrare är oförmögna att bli integrerade i Sveriges inhemska befolkning. Ord likt *ställa krav* på invandrare, i syfte att dels göra invandrare anställningsbara, dels lära invandrare svenska, tyder på att invandrare varken arbetar eller besitter kunskaper inom svenska. Invandrare beskrivs så att säga som ovilliga att lära sig och arbeta, att vara kravlösa och lata och kan därför komma att lätt hamna i utanförskap. I detta fall beskrivs utanförskapet i sig vara något självvalt och inte något som beror på samhällets misslyckanden. Aftonbladet spannar vidare på samma tema och nedan är två utvalda citat som demonstrerar detta:

Citat 13: *Men vi kan inte ha situation med personer som bor i Sverige årtionden efter årtionden men som lever på försörjningsstöd och olika transfereringar, som inte lär sig svenska och som aldrig riktigt blir en del av det här landet. Det här utanförskapet riskerar att gå i arv* (Aftonbladet 26/11/2021).

Citat 14: *Vi får inte mata in i människorna som bor i de här områdena att det är okej att gå på bidrag och låta dem gå i år efter år utan att lära sig svenska. Vi behöver ställa krav på människor som kommer till Sverige, så att de förstår vad som förväntas av dem och får något att leva upp till* (Aftonbladet 25/08/2021).

Citaten ovan beskriver att invandrare har under flera år levt på försörjningsstöd och olika transfereringar samt på bidrag i stället för att arbeta och försörja sig på egen hand. Aftonbladet ger utrymme för Sverigedemokraternas migrationspolitiska talesperson Ludvig Aspling att framföra partiets integrationspolitik. Aspling hävdar att invandrare kommer till Sverige och inte ställer in sig på att integrera sig i det svenska samhället, vilket resulterar i att invandrare hamnar i utanförskap (citat 13). Utifrån Asplings uttalande är det enkelt att dra slutsatsen att invandrare överhuvudtaget inte engagerar sig i att integreras i samhället när det i verkliga fallet kanske inte är så. Med det menas att många invandrare kanske har ett flertal gånger försökt att integrera sig i samhället men misslyckats på grund av statens dåliga integrationspolitik. Vidare hävdar Mehdi Adnan Mossa, kurator och särskild kvalificerad kontaktperson på socialtjänsten med barn och unga som befinner sig i riskzonen, att Sverige har en skyldighet att ställa krav på invandrare att inte försörja sig på staten (citat 14). Adnan Mossas uttalande är i samband med att Aftonbladet undersöker varför utrikesfödda och deras barn upp till tre gånger oftare är brottsmistänkta än svenskar. Den uttalade kommer själv från förorten och menar att invandrare inte ska ha i åtanke att enbart bosätta sig i Sverige utan tydliga mål. Även här kan läsaren få en uppfattning om att invandrare aktivt väljer att inte etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Dock förekommer det inte andra orsaker som till exempel att dessa individer kanske har försökt att söka arbete men misslyckats på grund av deras invandrarnamn eller bristande kunskaper i det svenska språket. Sådana aspekter ges inte utrymme för i texten. Utifrån dessa formuleringar kan vi se att den här kategorin präglas av en negativ bild av invandrare, något vi kan koppla till det Torun Elsrud (2008), Hultén (2006a) och (2006b) samt Petersson och Hellström (2004) skriver om hur medier sprider och återskapar stereotypa bilder av invandrare. Den bild som konstrueras anser vi bygger dock på föreställningen om kulturella skillnader och inte på hudfärg eller utseende. Med detta menar vi att vi har uppmärksammat att det förekommer en kulturell rasism i vårt insamlade empiriska material, vilka baseras på att det finns kulturella vanor och kulturella värderingar som är annorlunda och överlägsen gentemot ens egna västerländska värderingar.

5.2.2. Den hotfulla invandraren

Svenska morgon- och kvällstidningar fortsätter att reproducera stereotyper som bygger på ett främja ett "vi och dom-tänkande". I det tema vi identifierat står "vi" för något bättre i jämförelse med ett sämre "dom". "Vi" står helt enkelt för det som betraktas som det "normala" och utgör därigenom etniska svenskar, medan "dom" står för något annorlunda, avvikande och främmande, som i detta fall är invandrare. Nedan följer några exempel från tre skilda tidningar som visar detta tydligt.

Citat 15: *Det finns många arbetslösa invandrare som skulle kunna ta jobben som i dag går till arbetare utanför EU, enligt LO. [..]. Den här arbetskraften behövs generellt sett inte i Sverige i och med att vi har*

en arbetslöshet, framför allt bland lågutbildade, säger Mattias Schulstad, utredare på LO (Svenska Dagbladet 20/09/2019).

Citat 16: Arbetslösheten bland utrikes födda ligger skyhögt över den för inrikes födda. Så har det visserligen varit under en längre period men klyftan har växt i och med att arbetsmarknaden ljusnat för dem med rätt bakgrund, samtidigt som fler nyanlända blivit en del av arbetskraften (Dagens Nyheter 11/05/2017).

Citat 17: Invandrare får inte jobb för att ”de är inte svenskar” och ”de passar inte in i Sverige” slog Jimmie Åkesson fast i SVT:s partiledardebatt dagarna innan valet (Aftonbladet 26/09/2018).

Journalister i samtliga nyhetsartiklar ger utrymme för bland annat Mattias Schulstad, utredare på LO och Jimmie Åkesson att framföra sina åsikter gällande varför arbetslösheten är hög bland invandrare. Trots att det framförs viktiga åsikter kring arbetslösheten går det inte att undgå den jämförelsen som sker mellan invandrare och svenskar. Det visar även att det förekommer en markant skillnad i hur arbetssituationen ser ut i det svenska samhället mellan inrikes födda individer respektive utrikes födda individer, men även baserat i kulturella skillnader. Det problematiska i samtliga nyhetsartiklar är att de bidrar till att öka klyftan mellan invandrare och etniska svenskar genom att använda sig av vissa ord, till exempel *arbetslösa invandrare* eller *de med rätt bakgrund*, men vad som betraktas som *rätt bakgrund* är något som bör diskuteras. Att arbetslösheten bland invandrare är hög framkommer även senare än 2017–2019, vilket vi uppmärksammat i följande citat:

Citat 18: Arbetslösheten i Malmö är högst i landet. [...] I gruppen utrikes födda var 18 264 arbetslösa, vilket innebär en arbetslöshet på 28,3 procent i slutet av september i år (Aftonbladet 12/10/2020).

Här ägnas speciell uppmärksamhet åt utrikes födda individers arbetssituation. Men varför situationen ser ut så som den gör är ingenting läsaren kan ta del av, då det inte framgår något om det i nyhetsartikeln. Det framgår inte heller någonting om hur arbetssituationen ser ut bland etniska svenskar i Malmö och därav kan läsaren dra slutsatsen att situationen bland etniska svenskar är stabil. Ännu en gång bidrar det med en negativ samt problematisk bild av invandrare genom att ställa dem i förhållande till den rådande arbetslösheten, vilket i sin tur kan bidra till att klyftan mellan invandrare och svenskar förstärks. Även Hans Rosén och Alexandra Urisman Otto i Dagens Nyheter (12/04/2019) skiljer på invandrare och svenskar, men i stället riktar journalisterna nu uppmärksamheten på vilka värderingar man har.

Citat 19: Utbildning gör att deras värderingar blir mer lika övriga svenskars men undersökningen visar också på fortsatt stora skillnader i synen på familj och sexualitet (Dagens Nyheter 12/04/2019).

Ludde Hellberg i Expressen (27/02/2019) spann vidare på samma tema:

Citat 20: *Nej, det är riktigt illa. Det finns folk som säger att ”ja, i Sverige hade vi också hederskultur för 100 år sedan”. Och det stämmer inte. Kvinnorna hade det sämre förut, men ingen har dödat sin dotter för att hon hade en kort kjol. Det här förtrycket har invandrat med invandrargrupper. När de här personerna kom in i samhället så tilläts den här kulturen växa – den fick till och med näring av samhället* (Expressen 27/02/2019).

I samtliga nyhetsartiklar framgår det att invandrare inte har samma värderingar som svenskar. I ett av citaten framkommer det tydligt att om invandrare utbildar sig så blir deras värderingar mer lika svenskarnas (citat 19). Detta leder till ett “vi och dom-tänkande”, men också till en uppdelning där svenskar betraktas som kulturellt överlägsna invandrare. “Vi” är hederliga svenskar och “dom” är konstiga invandrare (citat 20). Att dela in den sociala verkligheten enligt den klassiska dikotomin “vi” och “dom”, kan skapa eller förstärka konflikter och skillnader mellan olika etniska grupper. Utifrån detta synsätt måste invandrare förändras och försvenskas som en nödvändig åtgärd för att passa in i det svenska samhället. Känslan av ett “vi” förstärker den egna gruppens utmärkelse medan “dom” andra är de som onyanserat kategoriseras ihop i “utgrupper”, vilka tillskrivs negativa egenskaper och beteenden och hotar ett “vi”.

Även Karin Thurfjell i morgontidningen Svenska Dagbladet (19/03/2018) gör åtskillnad mellan invandrare och svenskar sedan tidigare. Den 19 mars 2018 kunde man läsa följande:

Citat 21: *I nästan alla länder är andelen som presterar sämre resultat högre bland de invandrade eleverna jämfört med de infödda. Elever i svensk skola som är födda utomlands presterade runt 60 procent lägre resultat i senaste Pisaprovet, som skrevs 2015. Det är en högre andel än i både OECD och EU, där runt 40 procent av invandrade elever hamnar i gruppen lågpresterande* (Svenska Dagbladet 19/03/2018).

Thurfjell i Svenska Dagbladet (19/03/2018) lyfter fram att utrikes födda elever presterar sämre i skolan samt har lägre resultat i Pisaprovet jämfört med inrikes födda elever. *Presterar sämre och lägre resultat* i texten ser ut som egenskaper hos kategorin “de invandrade eleverna”. De invandrade eleverna blir här mindre kompetenta i relation till svenska elever, något vi finner likheter med det Brune nämner i *Nyhetslogik och främlingssyn i mediernas konstruktion av “invandrare”* (2004b). Nyhetsjournalistik har en viss tendens att skapa skillnader mellan sin tänkta läsekrets och “invandrare”, vilket bekräftar och behåller en förlegad syn på nation och folk (Brune 2004b, s. 60). Vi vill även poängtera att vi har uppmärksammat att den svenska skolans tillkortakommanden inte diskuteras någonstans i texten. Med det menar vi att det inte finns någon diskussion kring den svenska skolans fallerande, det vill säga hur segregering den är och hur dåliga skolresultat den svenska skolan internationellt sett har. Det diskuteras

således inte överhuvudtaget det ansvar politikerna har för att förbättra skolsituationen i landet utan fokus läggs på hur mindre kompetenta invandrare är i relation till etniska svenskar.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de nyhetsartiklar som vi har beskrivit skiljer mellan invandrare och svenskar samt hur den problematiska kategorin invandrare är långt mer diversifierad än vad den beskrivs i media. Vi har tidigare nämnt Halls resonemang om hur binära oppositioner är centrala för att vi ska utveckla känslan av en identitet och ett jag (Mattsson 2021, s. 95). Som binära oppositioner förbinds "invandrare" och "svenskar" med varandra på samma sätt som en västerländsk person definieras i relation till en österländsk person, det vill säga de konstruerar varandra. Genom dem kan föreställningar om vad som kännetecknar invandrare respektive svenskar byggas upp som motsatser i förhållande till varandra (ibid., s. 48). Exempelvis har det som kännetecknar invandrare knutits samman med "arbetslöshet" och "dåliga prestationer" medan svenskar knutits samman med "arbetande" och "bra prestationer". "Vi" svenskar blir så att säga till genom interaktion med invandrare och genom att vi upprätthåller samt skapar en gräns mellan oss själva och det som är den Andra. Vi uppmärksammade även att andra artiklar visar liknande särskiljningar mellan invandrare och etniska svenskar. Det som dock skiljer sig med resterande artiklar är att de fokusera mer på att beskriva invandrare som samhällets syndabocker, något vi kommer att redogöra för i *syndabocks perspektivet*.

5.2.3. Syndabocks perspektivet

Ytterligare ett centralt tema vi identifierat i svenska morgon- och kvällstidningar är att beskriva invandrare som syndabocker. Faktorer som arbetslöshet, ekonomiska brister, brottslighet och utanförskap kopplas oftast ihop med begreppet invandrare i nyhetsartiklar. I detta avsnitt kommer en redogörelse för det resultat som visar att det finns olika sammanhang och språkmönster som synliggör hur invandrare ständigt beskrivs i olika kontexter som utgör dem till samhällets syndabock för olika samhällsproblem. Även om det är färre journalister som väljer att betona fördelar med invandrare, framstår valet av deskriptiva ord som "det är inte invandarnas fel" mer som ett argument mot en redan starkt etablerad samhällsdiskussion. En diskussion som beskriver invandrare som en enhetlig grupp och samhällets syndabock för innehåll relaterat till landets ekonomi, kriminalitet och välfärd. De egenskaper som invandrare tillskrivs är varierande genom att ibland vara tydliga eller underförstådda. Dock skrivs det om invandrare främst i relation till en underordnad grupp i en kontext av en samhällsdiskussion som har ett fokus på hur invandrare utgör ett hot mot samhället.

I koppling till sådana sammanhang väljer Stefan Lisinski i en nyhetsartikel från Dagens Nyheter (03/01/2017) sprida information gällande en händelse på Gotland rörande en misstänkt gruppvåldtäkt. I början av artikeln väljer journalisten att publicera både namn och bild av en ung afghansk man som anlät

till Gotland efter flyktingkrisen 2015. Gotland har sedan dess upplevt ökade främlingsfientliga krafter där polis, åklagare och politiker fått utstå hot och hat. Det problematiska i detta fall, utöver det faktum att personens identitet offentliggjorts, är att den unge mannen inte har något med den misstänkta gruppvåldtäkten att göra. Genom artikeln ställs det samtidigt kommentarer från utomstående med främlingsfientliga åsikter i motsats till kommentarer från den unga mannen. Det intressanta i detta fall är att texten i sin helhet inte fokuserar särskilt mycket på den misstänkta våldtäkten utan inriktar sig mer på invandrare som grupp kontra brottslighet och främlingsfientlighet. I artikeln står det även påstående som följande:

Citat 22: Våldtäkterna började i somras. Vi har fått reda på att samtliga är invandrare, sade den unga kvinna som bildade Medborgargardet i en intervju med Sverigedemokraternas tidning Samtiden. Hon och flera andra har beskrivit det som att Gotland och hela Sverige har drabbats av en brottsvåg efter att flyktingarna kom (Dagens Nyheter 03/01/2017).

Vidare framkommer det hur dessa yttranden inte överensstämmer med fakta då orsaken till brottsvågen även berör den ökade turismen under somrarna. Återigen blir det intressanta att den informationen framkommer längre ner i artikeln. Lisinski i Dagens Nyheter (03/01/2017) skriver om invandrare och våldtäkter på ett vis som förstärker den rådande diskussionen i samhället om invandrare. Detta genom att koppla samman aktörer med invandrarbakgrund med ökad benägenhet att begå brott, som i detta fall våldtäkt.

I de framtagna nyhetsartiklarna finns ett mönster på hur journalistiken formar och framhåller främst de brister och negativa aspekter som invandrare förknippas med. Artiklarna väljer att betona vissa synpunkter mer än andra, vilket i sin tur leder till en konstruktion av invandrare som en alltmer underordnad och problematisk grupp i samhället. Citatet nedan är också hämtad ur samma artikel och ger exempel på vilka röster journalisten väljer att rikta uppmärksamheten på som kontrast till invandrare:

Citat 23: Det finns både svenskar och utländska medborgare bland de misstänkta, men det är bara i den påstådda våldtäkten mot den funktionshindrade kvinnan som flyktingar har pekats ut (Dagens Nyheter 03/01/2017).

Återigen går det att se hur den objektiva och avvikande gruppen, som i detta fall är invandrare, får framträda som syndabock på grund av vad som framställs i artikeln. Detta bidrar till att stärka normerna som råder i den subjektiva gruppen, vilka är etniska svenskar. Samtidigt som det skapar syndabockar som får representera allt som är negativt som exempelvis avvikande värderingar och/eller gammalmodiga attityder.

I andra sammanhang som trångboddhet och arbetslöshet skriver TT i en nyhetsartikel från Aftonbladet (22/11/2019) följande:

Citat 24: En av tre invandrare från länder utanför Europa, som varit i Sverige i mindre än tio år, är trångbodd. Personer i gruppen är också generellt oftare arbetslösa, har lägre inkomst och otryggare anställningar (Aftonbladet 22/11/2019).

TT i Aftonbladet (2019-11-22) kopplar ihop invandrare med trångboddhet och arbetslöshet genom att jämföra invandrare med individer som är födda i Sverige. Med andra ord har en jämförelse gjorts mellan invandrare som motsvarar 31 procent gentemot personer som är födda i Sverige vilka motsvarar 2 procent. Artikeln kan ge ett intryck av att vara ett resultat av eget handlande och inte av politiska misslyckanden och/eller misslyckad integration på samhällsnivå. Med det menas att invandrare således blir en utpekad grupp med fokus på negativa aspekter som i detta fall, landets höga arbetslöshet i stället för att belysa anledningarna till att dessa brister i samhället existerar. Detta är något vi kan koppla till Boréus (2006) som anser att tidningshistorier spelar nuförtiden en viktig roll för att upprätthålla negativa stereotyper i Sverige. Tidigare forskning visar också att beroende på *vad* medierna uppmärksammar och *hur* de uppmärksammar olika händelser och processer, aktörer och institutioner, kan därför komma att få stor betydelse för individers verklighetsuppfattningar och opinionsbildning (Boréus 2006; Farris & Silber Mohamed 2018; Hultén 2006a; Shehata 2019; Strömbäck 2019).

I en annan nyhetsartikel från Dagens Nyheter får vi läsa om en man som blir intervjuad och berättar om hur han tagit avstånd från fördomar efter terrorattacken på Drottninggatan, genom att raka av sitt skägg. I följande citat berättar han:

Citat 25: Jag klippte skägget efter terrordådet på Drottninggatan. Jag fick blickar på stan. Då kände jag: varför ska jag dra blickarna till mig på det sättet? [...] Men jag var tvungen. Det är tyvärr verkligheten. Man klumpas ihop med IS-anhängare. Trots att de inte skulle vilja något hellre än att döda shiamuslimer som mig (Dagens Nyheter 28/05/2017).

Citatet ovan är ett exempel på en fördom mot invandrare som har ett syndabocktänk mot individer med annan hudfärg eller utseende. Artikeln illustrerar hur invandrare och i detta fall, muslimer som grupp, förknippas med konflikt, terrorism och ondska men att medier inte ofta belyser problematiken i syfte att bevisa en annan verklighet. I artikeln får Ahmed Abbas möjlighet att dela sina erfarenheter till allmänheten. Syndabocken för vad som brister i samhället tycks alltid utgöras av invandrare och oavsett om vissa journalister vill tillrättavisa den rådande samhällsuppfattningen, används knappast begreppet invandrare inom andra positiva sammanhang. Det nämns inte heller andra aspekter som ger fler förklaringar till andra möjliga orsaker, som exempelvis kön eller klass. Därav kan små relaterbara faktorer

i texten vara tillräckliga för att läsaren ska acceptera vissa delar av innehållet och utesluta återstående delar.

Oavsett innehåll är beskrivningar av invandrare i de utvalda nyhetsartiklarna oftast negativa, då invandrare oftast beskrivs som samhällets syndabockar. Artiklarna placerar utrikes födda individer och inrikes födda individer i en viss social ordning där utrikes födda individer beskrivs som överrepresenterade när det kommer till den höga arbetslösheten och brottsbenägenheten samt den ekonomiska utsattheten. Även om vissa journalister stärker sina resonemang med hjälp av statistik SCB anser vi att det inte finns tillräckligt med empiriskt material för att stödja att verkligheten faktiskt ser ut så som tidningarna beskriver invandrare, i varje fall presenteras inte sådan information i artiklarna. Att konstruera människor som syndabockar kan således handla om att rikta sin ilska eller missnöje även om den verkliga orsaken är något annat.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att samtliga ovanstående nyhetsartiklar synliggör invandrare som samhällets syndabock. Detta noterades när vi analyserade de argument som framfördes i artiklarna, vilka ofta pekar mot ett samhälle som ständigt beskyller invandrare för olika samhällsproblem. Resterande valda artiklar vidareutvecklade diskussionen genom att förknippa invandrare som aktörer till negativa händelseförlopp, där artiklarna i sin helhet beskriver invandrare som orsaken. Medias makt att konstruera verkligheten i den form det önskas kan resultera i omfattande konsekvenser i samhället. Detta genom att rekonstruera både nya och redan existerande samhällsdiskussioner utan att i själva verket återge en nyanserad verklighet. Artiklarna lämnar inte särskilt mycket utrymme för fler perspektiv vad gäller ekonomi eller brottslighet. I stället ställs begreppen invandrare och svenskar mot varandra där det svenska utgör vad som är accepterat medan invandrare görs till syndabockar. Detta kopplar vi till postkolonial teori trots att vi ofta idag betraktar kolonialismen som en del av världens förflutna. Det är tydligt hur det postkoloniala tankesättet lever kvar än i dag då det går att tolka den svenska kulturen och utbildningen som något bättre än invandrare, specifikt de som inte är från västerländska länder. Om vi skulle tillämpa postkolonial teori i dagens samhälle skulle vi betrakta det svenska som accepterat, civiliserat och normalt på samma sätt som den västerländska kulturen och invandrare som något främmande, annorlunda och obegripligt, likt "Orienterna" (Lidskog & Deniz 2009, s. 101–102).

6. Diskussion och slutsatser

I denna studie har vi analyserat 24 nyhetsartiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen, i syfte att besvara hur invandrare har beskrivits negativt i svenska morgon- och kvällstidningar under tidsperioden 2016–2021. I studien ingick det även att svara på frågorna om vilka

specifika egenskaper begreppet invandrare kopplas ihop med samt i vilka perspektiv det skrivs om invandrare. För att besvara studiens syfte och frågeställningar har vi använt oss av kvalitativ textanalys då metodansatsen fungerar bra när skriftliga dokument och texter ska undersökas. Dock är det viktigt att läsaren har i åtanke att det är våra egna tolkningar vi gjort eftersom kvalitativ textanalys baserar sig på att koda det underliggande innehållet i texten och inte enbart redovisa det. De teman som vi ansåg vara mest tydliga i medierapporteringen delade vi upp i fem kategorier som vi presenterar i resultat och analysavsnittet.

Som vi sett i studiens resultat och analysavsnitt finns det flera dominanta ordval som beskriver invandrare i negativa sammanhang i svenska morgon- och kvällstidningar. Begreppet invandrare betecknar en person som har lämnat sitt hemland för att bosätta sig i ett annat land. Men likt det vi har skådat i det empiriska materialet som vi har samlat in skrivs det knappast om svenskar som har invandrat till Sverige, till exempel valloner, utan tidningar tenderar att koppla ihop begreppet invandrare med nyanlända och flyktingar. Begreppet används så att säga väldigt förenklat och onyanserat i det insamlade empiriska materialet, trots att invandrare egentligen är en bred kategori. Vi har också skådat att kvällstidningar tenderar att beskriva invandrare mer problematiskt i jämförelse med morgontidningar. Anledningen till det tror vi beror helt enkelt på att kvällstidningar är mer tidspetsade och mer beroende av att sälja löpnummer än morgontidningar. Detta leder i sin tur till att kvällstidningar har mer dramatiska rubriker och innehåll än morgontidningar.

Vi vill även belysa hur nyhetsartiklar återkommande kategoriserar och särskiljer mellan svenskar och invandrare på sitt sätt att rapportera kring invandrare, vilket delar in den sociala verkligheten enligt den klassiska dikotomin "vi" och "dom". Detta är något Brune (2004b) och Boréus (2006) redogör i sina studier och menar att för varje gång tidningar använder sig av kategorinamn för att referera till personer som "vi" inte anser vara som oss så påpekas det att de som sorteras i kategorin skiljer sig från "oss" på ett eller flera sätt. Till exempel framkommer det i en del artiklar ord likt *arbetslösa invandrare*, vilket kategoriserar alla personer med invandrarbakgrund till arbetslösa. Detta resulterar i att vi kan betrakta kategorin svenskar som en inkluderande och en subjekt grupp medan kategorin invandrare blir en exkluderande och objektifierad grupp. I takt med detta skapas även fördomar och stereotyper om invandrare som kan leva kvar i en allt längre och bredare utsträckning. Därav vill vi även poängtera den omfattning av fördomar och stereotyper som svenska morgon- och kvällstidningar i själva verket tillskriver invandrare. Enligt Petersson och Hellström (2004) är det genom stereotypiseringar som den egna gruppen uttrycker olika känslor som avståndstagande och attraktion gentemot "de Andra". Det fanns tillfällen i vårt analysarbete som vi satt förstummade över den mängd material som var både provocerande och problematiskt beskrivet.

Studiens resultat visar även att svenska morgon- och kvällstidningar i stort sett beskriver invandrare som ett samhällsproblem i stället för en tillgång och/eller resurs. I sökandet efter nyhetsartiklar uppmärksammade vi hur flertalet rubriker inte var förenliga med innehållet. Baserat på den tidigare forskningen hade vi en förväntan om att vissa av artiklarnas innehåll skulle vara konstruerade utifrån en viss logik, vilket motsvarade vår förväntan när vi analyserade det insamlade empiriska materialet. Det blev tydligt att artiklarnas rubriker utformas på ett specifikt vis i syfte att gå ihop med vad som är aktuellt i mediekommunikationen och för att gissningsvis dra till sig allt fler läsare trots att innehållet i artiklarna inte motsvarar rubriken. Detta är något Brune (2004b) belyser i sin studie att nyhetsartiklar inte endast har makten att arbeta med kategoriseringar utan också till att skapa ett samhälle med "invandrarproblem". I studiens insamlade empiriska material uppmärksammade vi hur invandrare sällan framkom i positiva sammanhang och kontexter, utan i stället betraktas invandrare som samhällsproblem av olika slag. En förklaring till det kan bero på det Farris och Silber Mohamed (2018) belyser i sin studie, att medias val av ord och bilder spelar en viktig roll för att utveckla ramar eller berättelser som hjälper människor att tolka sin omgivning. Att gång på gång beskriva invandrare som exempelvis lata och att de aktivt väljer att leva på bidrag kan påverka vilka uppfattningar och åsikter människor skapar om andra människor med utländsk härkomst eller annan kultur. Vi anser att det är genom dessa fördomar som ett syndbockstänk skapas gentemot individer med en annan etnisk bakgrund, där dessa individer gång på gång får framstå som orsaken till majoriteten av de förekommande samhällsproblemen. Vi vill dock poängtera tidigare resonemang om att majoriteten av vårt insamlade empiriska material fokuserar på kulturella skillnader snarare än hudfärg eller utseende då det återkommande diskuteras om kulturella vanor och kulturella värderingar.

Vi anser att det inte fanns några svårigheter med att hitta fördomar eller missvisande beskrivningar om invandrare i svenska nyhetsartiklar. Med det menar vi att det var mycket lättare än vad vi föreställt oss. Samtidigt vill vi inte försumma eller åsidosätta all den tid vi har lagt i vårt analysarbete, vilket har tillägnats åt att läsa mellan raderna efter gömda budskap. Därav anser vi att det blir missvisande att endast understryka hur lätt det har varit att hitta fördomsfulla och missvisande artiklar. Då vi endast utgått från ett begränsat antal artiklar och mediekällor har studiens resultat påverkats. Detta genom att vi enbart använt oss av två svenska morgontidningar och två kvällstidningar, har andra tidningar valts bort och inte uppmärksammats. Det har även lett till begränsningar i sökandet efter artiklar, likaså har studiens tidsaspekt varit en påverkande faktor för vårt arbete. Något vi även uppmärksammat är att det empiriska materialet vi har samlat in är uttalade av företrädare för olika partier, forskare och/eller rapporter. Det innebär att vi inte direkt kan beskyllva media för det som framkommer i artiklarna då de grundar sig på andra individers åsikter som har olika ändamål med sina resonemang. Det är dock intresseväckande hur

media möjliggör att vissa kommer till tals mer än andra. Med det menar vi att det var tydligt hur media återkommande gav mer utrymme för åsikter från exempelvis högerextremistiska partier, specifikt under år 2018. Det är inte svårt att gissa sig fram att det kan bero på att det är val under det året.

Studiens sammanfattade intryck är att det i någon form förekommer en underliggande ton av kategorisering, främlingsfientlighet och stereotypiserad inställning gentemot invandrare i nyhetstidningar. Studiens resultat stödjer sig på tidigare forskning som påvisar att tidningar delvis tenderar att framhäva invandrare i negativa och abstrakta sammanhang. Artiklarna lämnar inte särskilt mycket utrymme för fler perspektiv på vad olika samhällsproblem kan bero på, till exempel varför arbetslösheten ökar i landet. Av den anledningen anser vi att det finns mer att fördjupa sig i och därför tycker vi att det är relevant för vidare forskning inom det studerade området, något vi kommer att diskuteras i nästa avsnitt.

6.1. Förslag till vidare forskning

Den här studien grundar sig i att undersöka hur svenska morgon- och kvällstidningar beskriver invandrare i negativa bemärkelser under tidsperioden 2016–2021, med anledning av att invandringen i Sverige nådde den högsta någonsin 2016. Vi valde, som tidigare nämnt att enbart fokusera på det vi ansåg vara mest tydligt i medierapporteringen. Dock anser vi att det finns mycket mer att fördjupa sig i och därför uppmanar vi till vidare forskning inom det studerade området. En intressant aspekt att studera vidare inom är att undersöka hur medierapporteringen kring invandrare har sett ut lite längre bak i tiden, det vill säga från år 2006 för att sedan jämföra det med senare år. Detta i syfte att få en bild av hur rapporteringen har förändrats över tid. Anledningen till att vi uppmanar till vidare forskning från år 2006 beror helt enkelt på att invandringen började öka från och med det året. En annan intressant aspekt att studera vidare inom är att undersöka andra morgon- och kvällstidningar och hur till exempel debatt- och/eller ledarartiklar diskuterar invandrare. Detta eftersom tidningar intar, som tidigare nämnt, olika politiska inriktningar och debatt- och ledarartiklar skiljer sig i sitt sätt att diskutera invandrare på då texttyperna har ett annat syfte än vad nyhetsartiklar har. Ytterligare förslag till tidigare forskning är att undersöka i vilken omfattning det skrivs om invandrare i negativa attribut utifrån ett könsbaserat perspektiv då majoriteten av vårt insamlade empiriska material omfattar invandramän. En sådan typ av studie, där en särskiljning mellan män och kvinnor görs, skulle leda till en ytterligare dimension till forskning. Detta är något vi finner intressant att undersöka, men är något vi inte har kunnat genomföra då det hade blivit för omfattande.

7. Referenslista

Aftonbladet (u.å). *Om Aftonbladet*.

Asp, K. (2002) *Integrationsbilder – medier och allmänhet om integrationen*. Norrköping: Integrationsverket.

Boréus, K. (2006). Discursive Discrimination: A Typology. *European journal of social theory*, 9(3), s. 405-424.

Boréus, K. (2015). Texter i vardag och samhälle. I: Ahrne, G. & Svensson, P. (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber, s. 157-175.

Brune, Y. (2004a). *Nyheter från gränsen: tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*. Diss., Göteborgs universitet. Göteborg: Univ.

Brune, Y. (2004b). Nyhetslogik och främlingssyn i mediernas konstruktion av "invandrare". I: Strömblad, P. & Borevi, K. (red.) *Kategorisering och integration: om föreställda identiter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer, s. 55-97.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Camauër, L. & Nohrstedt, S. A. (2006). *Mediernas vi och dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen* (SOU 2006:21). Stockholm: Fritzes.

Dagens Nyheter (2008). *Om Dagens Nyheter*.

Elsrud, T. (2008). Othering through genderization in the regional press: Constructing brutal others out of immigrants in rural Sweden. *European journal of cultural studies*, 11(4), s. 423-446.

Expressen (u.å). *Detta är Expressen*.

Farris, E. M. & Silber Mohamed, H. (2018). Picturing immigration: how the media criminalizes immigrants. *Politics, groups & identities*, 6(4), s. 814-824.

Gendered Innovations (u.å). *Stereotyper*.

Hultén, G. (2006a). *Främmande sidor. Främlingskap och nationell gemenskap i fyra svenska dagstidningar efter 1945*. Diss., Stockholms universitet. Stockholm: Univ.

- Hultén, G. (2006b). Främlingar i nationens spegel. I: Camauër, L. & Nohrstedt, S. A. (red.) *Mediernas Vi och Dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes, s. 123–162.
- Larsen, A. K. (2018). *Metod helt enkelt, en introduktion samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- Lidskog, R. & Deniz, F. (2009). *Mångkulturalism - Socialt fenomen och politisk utmaning*. Malmö: Liber.
- Mattson, T. (2021). *Intersektionalitet i socialt arbete: Teori, reflektion och praxis*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- Meeusen, C. & Jacobs, L. (2017). Television News Content of Minority Groups as an Intergroup Context Indicator of Differences Between Target-Specific Prejudices. *Mass Communication and Society*, 20(2), s. 213–240.
- Petersson, B. & Hellström, A. (2004). Stereotyper i vardagen: Bilder av det “främmande”. I: Strömblad, P. & Borevi, K. (red.) *Kategorisering och integration: om föreställda identiter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer, s. 99-141.
- Plisch, E. & Westerlund, U. (2007). *Mångfald är framtiden* (SOU 2007:50). Stockholm: Kulturdepartementet.
- Regeringskansliet (2011). *FN:s konventioner om mänskliga rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Sernhede, O. (2016). Etnicitet. I: Liljeros, F. (red.) *Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och sociala skiktning*. Stockholm: Liber, s. 74–96.
- Schlueter, E. & Davidov, E. (2013). Contextual Sources of Perceived Group Threat: Negative Immigration-Related News Reports, Immigrant Group Size and their Interaction, Spain 1996–2007. *European sociological review*, 29(2), s. 179-191.
- SFS 2008:567. *Sveriges grundlag*.
- Shehata, A. (2019). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s. 337–350.
- Strömbäck, J. (2014). *Makt, medier och samhälle - En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, J. (2016). *Utan invandring stannar Sverige*. Stockholm: Volante.

Strömbäck, J. (2019). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsutvärderingar. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s. 171–183.

Svenska Dagbladet (u.å). *Välkommen till Svenska Dagbladet*. <https://kundservice.svd.se/omsvd/> [2021-11-11]

Sveriges officiella statistik (2021). *Invandring till Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till-sverige/> [2021-11-11]

UNHCR Sverige (2021). *UNHCR: Världsledare måste agera för att vända den kraftiga ökningen av människor på flykt*. <https://www.unhcr.org/neu/se/61357-unhcr-varldsledare-maste-agera-for-att-vanda-den-kraftiga-okningen-av-manniskor-pa-flykt.html> [2021-11-05]

Widén, P. (2019). Kvalitativ textanalys. I: Ferej, A. & Thornberg, S. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber, s. 193-210.

Wikström, H. (2013). Ett postkolonialt perspektiv på sociala problem. I: Meeuwisse, A. & Swärd, H. (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och kultur, s. 320-335).

7.1. Nyhetsartiklar i morgon- och kvällstidningar

Aftonbladet (26/09/2018). Ingen brottsutredning efter Jimmie Åkessons uttalande i SVT.

Aftonbladet (22/11/2019). Invandrare oftare trångbodda och arbetslösa.

Aftonbladet (04/03/2021). Flertal dömda våldtäktsmän har invandrarbakgrund.

Aftonbladet (08/04/2021). Kristersson: Här jobbar man och talar svenska.

Aftonbladet (25/08/2021). Ministern: Framställ inte invandrare som sämre.

Aftonbladet (25/08/2021). Vi behöver ställa krav på dem som kommer hit.

Aftonbladet (12/10/2020). Arbetslösheten i Malmö högst i landet.

Aftonbladet (26/11/2021). SD-strid om storlek på återvandring.

Dagens Nyheter (03/01/2017). Hatvågen slog mot hela Gotland efter misstänkt gruppvåldtäkt.

Dagens Nyheter (11/05/2017). Min bedömning är att vi kommer klara det här.

Dagens Nyheter (20/05/2017). Vanligt med utländsk bakgrund bland unga män som skjuter.

Dagens Nyheter (28/05/2017). "Hade vi varit i Daraa nu så hade jag skurit halsen av dig." Min elev sa så, som om det inte var något särskilt med det.

Dagens Nyheter (12/04/2019). Så förändras värderingar hos invandrare i Sverige.

Dagens Nyheter (23/11/2019). SD vill stoppa "kvasidebatt" om svensk identitet.

Expressen (10/10/2018). Så blir Sverige – om Ulf Kristersson blir statsminister.

Expressen (27/02/2019). "Sverige tolererar hederskultur".

Expressen (22/08/2018). Utlandsfödda en majoritet bland dömda i våldtäktsfall.

Expressen (01/05/2021). "Sverige ska inte vara det man väljer först".

Expressen (02/05/2021). Löofs attack mot Åkesson: "Känner enormt förakt".

Svenska Dagbladet (17/01/2018). Lövin: "Alla anständiga partier måste lyfta blicken".

Svenska Dagbladet (19/03/2018). Pisa: Sverige i botten på att utbilda invandrade elever.

Svenska Dagbladet (02/05/2018). Siffrorna visar: C har lika tuff flyktingpolitik som M.

Svenska Dagbladet (20/09/2019). LO: Arbetslösa invandrare kan ta jobben.

Svenska Dagbladet (06/05/2021). Är våldet mot kvinnor "importerat"?